NICOLAE BREBAN

Elegii pariziene

IDEEA EUROPEANĂ

Prezentele *Elegii,* scrise în umbra *Elegiilor romane* ale lui Goethe, nu sunt decât sedimentul unei veri pariziene trăită într-o panică difuză. Alcoolul unei veri, o cădere într-un abis vremelnic, ruina unui farmec.

NICOLAE BREBAN

Poesis

ISBN 973-7691-42-3
9789737691422

Cartea a apărut cu sprijinul Ministerului Culturii
şi Cultelor, prin Administraţia Fondului
Cultural Naţional

Colecția: Poesis
Coperta colecției: Cristian Negoi
Ilustrație copertă: Pietà de Michelangelo Buonarroti
Ilustrații de Albrecht Dürer
Coperta IV: Fotografie de Aura Christi
Fotografii de Adriana Călinescu, Aura Christi,
René Coeckelberghs și Gabriela Melinescu

Editori: Aura Christi & Andrei Potlog
Lector: Aura Christi
Director economic: Mihaela David
Tehnoredactor: Alexandra-Alina Ionescu
Departament difuzare: Adrian Preda
Departament marketing: Claudia Maria Radu
Departament proiecte: Alexandru Ștefănescu

Editura Ideea Europeană
O.P. 22, C.P. 113, București, 014780
Tel./Fax.: 021-2125692; Tel.: 021-3106618
Comenzi carte prin poștă:
Tel.: 021-2125692
E-mail: fcideeaeuropeana@yahoo.com
www.ideeaeuropeana.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Breban, Nicolae
Elegii parisiene / Nicolae Breban; ed.; Aura Christi & Andrei Potlog - București: Ideea Europeană, 2006

ISBN (10) 973-7691-42-3; ISBN (13) 978-973-7691-42-2

I. Christi, Aura (ed.)
II. Potlog, Andrei (ed.)

821.131.1-14
821.135.1-1

Printed in Romania

Nicolae Breban

Elegii parisiene

Ediția a II-a

Ideea Europeană

PRIMA ELEGIE, A LUI TIRESIAS

...Când sunt trist mă las bântuit de tine, o Gelozie eternă, invidie şi ranchiună, spaimă în faţa atâtor carnagii sexuale!

...Şir lung de femei-fete, răstignite de bărbaţi cu faţa acoperită, izbită mereu de albul spaimei mele, frică cu ramuri ce mă transformă în femeie de dincolo de timp, atâtea bucle virile, perlate de efort, o, voi, surorile mele, uriaşă siluetă de fum!

...Ca o lungă, istorică trădare, de parcă toate mă părăsesc numai pe mine, din neputinţă, dintr-o poftă impersonală, din neruşinare şi vis, ca o copilă ce-şi pierde sexul cu nevinovăţia celui ce lasă să i se scurgă pe bărbie zeama mărului verde.

De parcă aş fi paznicul lor, eunuc măcinat de memoria-i instabilă, pulsândă, a unei masculinităţi uriaşe, visul lui Zeus!

O, gelozie binefăcătoare, părăsit de lungul cortegiu de contururi de carne, destinate mie de încheietura unei zeităţi uituce, ca o promisiune calculată iute coruptă de adevăr, ca o frază ce moare pe buzele cuiva ce se topeşte sub anestezie, ca o dimineaţă falsă!

O, gelozie prea mare ca să încapă pe harta migăloasă a pielii unei singure, muritoare, femei!

Nectar al singurătăţii mele războinice!

15 Iunie '86

A DOUA ELEGIE

Cea mai caldă zi din an, 20 Iunie, o zi făcută pentru trădare!

Oh, îmi privesc propria-mi piele ca pe o umbrelă a sângelui, ca pe un golf demodat, ca o plajă pentru paralitici...

Sunt singur, în zare un orizont fără femei, pământul pe care mi se pare că mă sprijin sună fals sub tălpile mele, propriu-mi mers l-am împrumutat de la cineva, nu mi-aş împrumuta, mie însumi, nici o sută de franci; suspectă mi-este propria-mi mână pe care am visat-o azi noapte, mătuşa mea bătrână, Wilma-tante, se zbătea în cearceafuri albe, ah, ce morţi vitali în jurul meu!

38 de grade şi nu am chef să mă plictisesc! Mai tânăr, mi-ar fi fost sete, mai bătrân aş fi deschis o carte cu poezii de-a doua mână. Ce să fac cu mine, cu el, în panica mimată a verii, ca pe-un picior de lemn îmi târăsc umbra translucidă, chipul meu îmbătrâneşte orice sticlă, mâinile-mi nu vor să mă urmeze, lanţurile ce-mi foşnesc pe trup mă leagă nepăsător de amintiri, pupilele-mi se strâng înfrigurate de apropierea serii.

Să fim nemuritori!

20 Iunie '86

A treia elegie

– Ce-i visul decât o meditație!... A idiotului care ne locuiește!

– Ce-i memoria decât o răzbunare! O parașută a căderii spre moarte, o lene inspirată a egoismului visător, o automângâiere, un fel de a întreține și falsifica istoria.

Memoria, concubina noastră fără memorie, divină prostituată îndrăgostită când de blânda paranoia, când de schizofrenia noastră poetică sau, pur și simplu, de răzbunarea scrâșnindă a tuturor vârstelor noastre post-adolescente!

Glorie memoriei noastre, cea care curăță drumurile publice ale prezentului, cea care ne salvează nepăsător de idealul anonimatului,

cea care ne împrumută epoleții și spada insolenței poetice, onanie umbroasă, cătușă ce leagă tânărul polițist de individul hirsut și histrionic ce pute cu transpirația noastră și înșeală cu mica noastră existență... Visul – o memorie coruptă; memoria – un vis al răzbunării, organizare a tuturor suavelor noastre neputințe, emblemă a ratării fericite, a toropelii poetice!

Fruct al disperării calme.

21 Iunie '86

A PATRA ELEGIE

– Ce e oare farmecul?... O, e ca şi cum corpul tău ar avea o voce frumoasă!

Ca şi cum ochii tăi s-ar juca cu şoareci invizibili, ca şi cum mâinile tale în aer ar picta feţe posibile, de parcă ai fi răstignit pe râuri transparente, pe râuri îngheţate...

Ce e farmecul decât o muncă continuă, ca un copil ce ridică greutăţi false, ca o luptă cu un destin inventat, ca un cântec cu gura închisă acompaniat de zornăitul mărunţişului din buzunar. Farmec, tu, reuşită singurătate!...

Impostură melodică, vitală, farmec, brăţări de fildeş pentru umilinţele necesare, farmec, sonet al iubirii reuşite, învingătoare, pauză în această lume

(fugind de propria-i imagine!), respirație lungă a unui înger ce se ascunde în spatele trivialității noastre, cea de toate zilele!

Binecuvântare a unui zeu postum, salvare de mediocritatea surâzătoare, alifie picurând dintr-un chihlimbar imaterial, parfum al gândului regesc.

Articulație a sângelui!

21 Iunie '86

A CINCEA ELEGIE

– Ah, cânt această elegie tinereții mele, monedă ce s-a rostogolit undeva în grătarul imprevizibil al unui trotuar, într-o după-amiază târzie, sufocantă, de vară!

Tinerețea mea, adolescența unui secol, soare colorat și mistic, plimbări nesfârșite printr-un oraș prăfuit, străin, urmărind cu priviri sticloase femeile ce trec pe lângă mine prin tuneluri transparente, victime ale unor stăpâni invizibili, biserici mici, întunecate, afundate în asfalt, gânduri precipitate, meschine, reculegere pentru o eternitate ce mă ocolește…

Tinerețe, floare a încheieturilor mele subțiri, de atâtea ori vândută, împrumutată, prostituție confuză și lentă, binevoitoare atâtor fețe plictisite, mult mai acasă în această lume aparentă decât tine, Tu, zeitate bâlbâită

ce-şi caută un număr, o pereche de carne sau un stăpân!... Un monstru, un idol, cineva căruia să-i poţi sluji, o idee albastră făcută carne, Tu, teolog al viitorului, cantor al Altuia... cu faţa ta ovală, androgină, cu părul năclăit de paradisul atâtor litere!

O, mi-este dor de tine, nedesăvârşită eroare, Tinereţe, port părăsit de realitate, geamăt în subsolul unei idei fără corp, masă albă, aşternută cu grijă pentru viitorii mei morţi...

Peşte, visând undiţa care să-l salte pe continentul ferm, darnic cu sângele său nefolositor şi limpede, cătuşă a aerului, mii de seri de vară pierdute în Istorie, albine ale gândului rigid într-un stup ce fabrică chihlimbarul concretului poetic, tinereţe, călău şi victimă în acelaşi timp, absenţă dureroasă, absenţă adâncă şi fermă a eului meu vagabond, sedus de un prezent al altuia, al altora.

Tinereţe, pinten al iubirii materne!

28 Iunie '86

A ŞASEA ELEGIE

Vreau să te cânt, azi, plantă modestă, avocado, tijă dizgraţioasă ieşită dintr-un sâmbure cât sânul unei fecioare... Frunzele tale verzi şi lanceolate sunt un simbol, pentru mine, al urâţeniei, plantă cerşetoare, verdeaţă ce parazitează, ca o servitoare insolentă, un colţ al sufletului nostru... cu silă îţi ud pământul negru, când o fac, cu o măruntă ură îţi urmăresc progresul, vietate fără flori, bastardă apariţie!

Cu toate acestea, împarţi vara aceasta umedă şi toridă cu noi. Eşti mai tăcută decât o pisică deşi tăcerea ta este suspectă ca cea a unui prieten după ce a trădat. Eşti închisă ca şi mine între aceşti pereţi înguşti, după-amiaza cosmică se curbează cu inconştienţă, şi

peste aureola ta de plantă săracă, îngeri grațioşi îți ating foile în timp ce mă servesc, idei de altădată se cuibăresc la baza tulpinei tale atunci când eu, stăpânul lor, le alung...

Eşti cumva aristocrată, niciodată, entuziasmul nu te-a posedat: tinerețea ta continuă e binefăcătoare iar luşeria ei neobosită mă face să mă simt din altă specie. Ce bine că nu poți vorbi! Ți-ar lipsi vulgaritatea oricărei vitalități, stângăcia oricărei grații, plantă expulzată dintre plante, suportată dintr-o milă confuză, provizorie înlocuitoare a sclavilor de altădată în fața cărora, gol, îți pierdeai binefăcător sexul!

Să-mpart ceva cu tine, nimic n-aş vrea, natură joasă, simbolizezi cu lâncezeală exilul meu în această lume. Uneori am vrut să-ți retez trunchiul, scurt, cu un cuțit dar sila de intimitatea cu sângele tău verzui şi vâscos mă reține, eşti, totuşi, în înțelepciunea ta rugătoare, o adultă şi copilul din mine nu este încă pregătit pentru marele lui vis: o crimă tăcută!

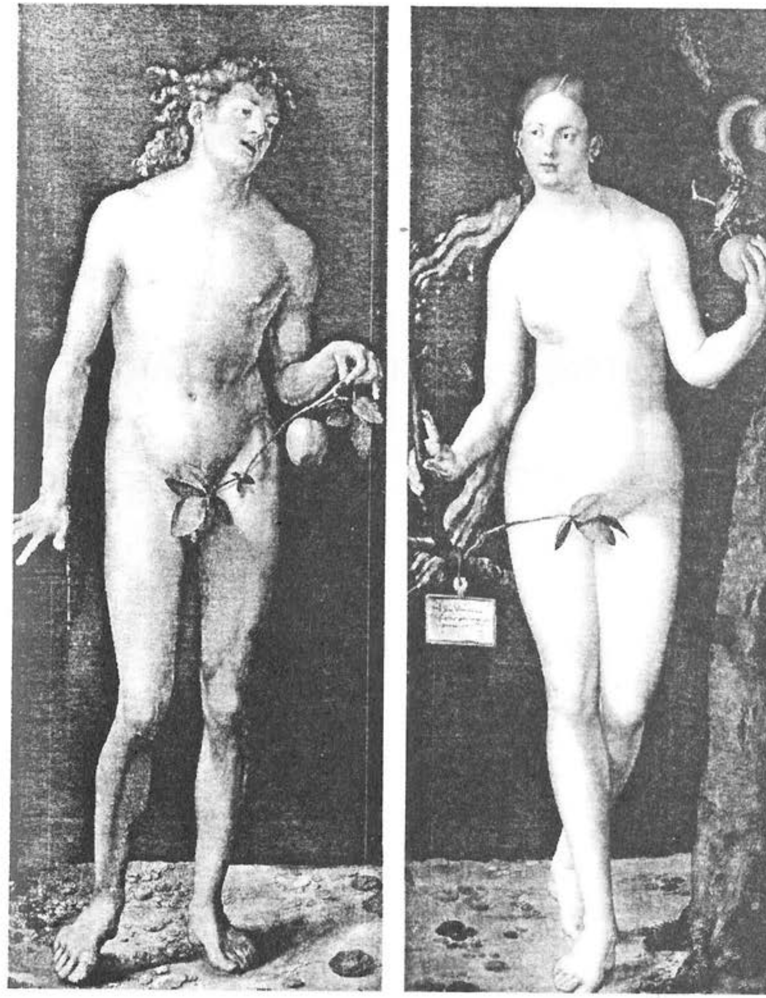
Mă mişc în depărtarea ta ca un vas ce pluteşte în ceața unei dimineți de vară, sunetele mele ajung la tine separate de distanțe mari, tu, care te cațeri încet în viitorul meu ca o omidă pe rulmenții ei, creangă obscură ce palpiți în preistoria ideii de Dumnezeu! Ce bine că ne clătinăm fiecare de câte o parte a universului vizibil, între noi putrezeşte Istoria, lipsa ta genială de ambiție mă odihneşte profund, de-aş fi un păduche m-aş instala în castelul rădăcinilor tale şi m-aş balansa în falsa ta grandoare de deasupra, nicicând o utopie nu va fi fost mai reuşită!

...Dă-mi mâna, plantă suspectă şi suportă-mi, o clipă lungă, respirația şi plânsul, prea laşe să se dezgolească în prezența sclavilor umani, apără-mă de nebunie şi învață-mă să suport incerta povară a disprețului.

Tu, plantă ordinară şi tristă, vierme al aerului, lance a steagului meu nevăzut...

Statuie blândă din singurul templu pe care îl merit!...

3 Iulie '86

ELEGIA ROȚII ȘI A CRUCII, A ȘAPTEA

...Beat de propria-mi melancolie, îmi amintesc două idei ciudate ale umanităţii: *roata*, soare orb mişcându-se ca o veveriţă de aur, în cuşca sa, rostogolire de spiţe nevăzute şi vorbitoare, construind mereu apusuri ale memoriei. *Crucea*, roată înţepenită între două lumi, imitând neobosit silueta cuiva ce salută răsăritul, rigidă intersecţie a spiritului ce se oglindeşte în aerul plastic, scut ideologic plimbat pe malul mării de un braţ nevăzut...

...Tu însăţi, prezentă, Cristiana, cruce vie a fidelităţii, stăpână a nerăbdării mele de a iubi, felină a dreptăţii intime, cort al tuturor mâniilor mele, trădare a furiei însingurate, te cânt, iată, oferindu-ţi privirea mea încărcată de negru, catifelată de vitalitatea mea timidă,

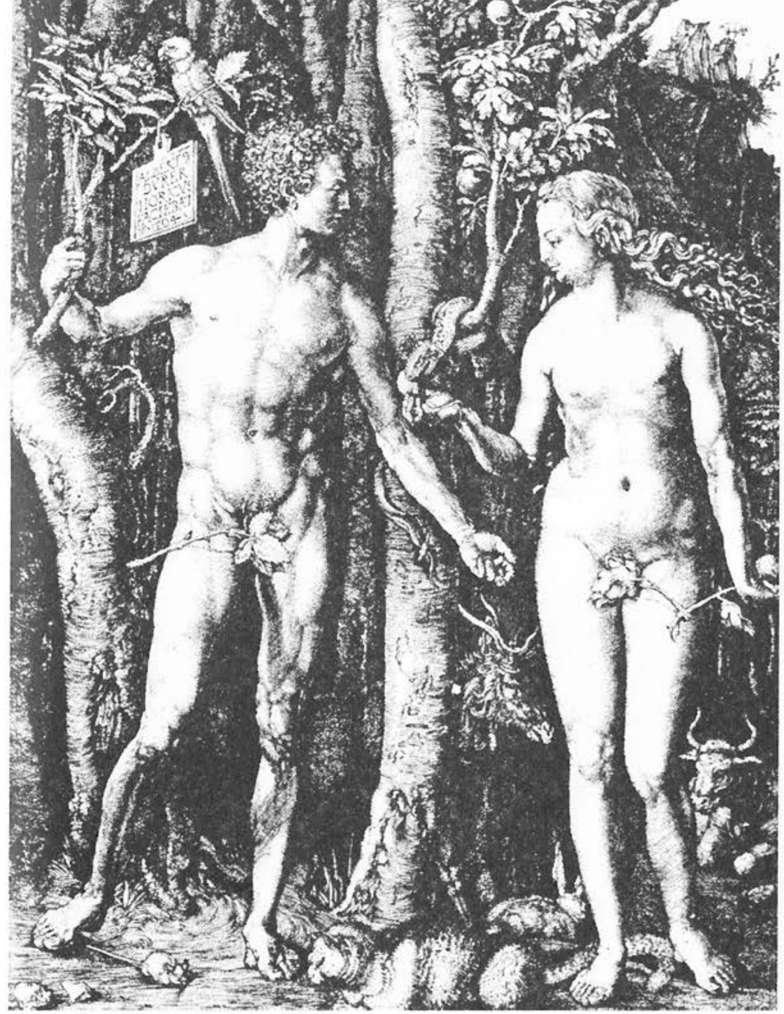
un blestem târziu descoperit. *Noroc* îți urez, roată a durerii ce strivește atâtea spirale nevăzute, imaginație monotonă – sursă a destinului, *răbdarea* de a mă învinge la nesfârșit păstrând astfel echilibrul cuplului nostru expresiv; *frumusețe*, scuză a existenței, *longevitate*, cătușă a tuturor promisiunilor făcute de propria-ți privire. Scheletul tău de sticlă l-aș desena cu vârful degetului pe nisip, ca argument posibil pentru cineva, neîntâlnit care mă va fixa cu încredere, o întâlnire închisă în viitorul meu nemișcat, uragan visat, tunel creator, stejar solemn ca o pasăre.

Gândirea ta caldă mă creează fără osteneală vădită, ceafa ta de argint îmi susține obsesiile, articulațiile tale se îndoaie sub cascada răsturnată și brutală a trecutului meu, Cristiana, pasăre atentă, roată a nimicului dulce, cruce răstignită din două degete subțiri ce-mi întunecă binefăcător orizontul, noroc iscat din nepăsarea unei după-amiezi…

…Fericit nisipul ce cade în tine, spre tălpile tale aflate într-o mincinoasă mișcare, statuie, tu, vopsită în albastru și roșu de grecii copilăroși!

Sprânceană a unui ochi visător și profund legănându-se pe marea unei ispititoare contemporaneități, pe tine te salut, vâslă concretă și singură, reală, într-o apă a realității, nevăzută!!

11 Iulie '86

O FABULĂ SAU ELEGIA A OPTA

– Ce rost au toate acestea, se întreabă vulpea, rodând la marginea marelui oraş, ce semnificaţie are totul?

– Să fim nemuritori! strigă un gând disperat în mintea unui hoţ mărunt, şoarece al grandorii umane, rază catifelată de soare strecurată în camera cu vitrine de sticle ce etalează urâte sculpturi de jad.

– Trebuie să căutăm o justiţie absolută, o justiţie posibilă! gâfâie gospodina, mulţumită de peştele enorm pe care l-a cumpărat, pipăindu-l ca pe o stofă scumpă, monstru expus lumii triviale, sfârşit al unei aventuri niciunde descrise, extaz al unui regn îndepărtat.

– Să avem forţa să ucidem pruncii! gândeşte mulţumită de sine curtezana, privindu-l cu atenţie pe

individul din fața ei, buhăit și distins. – Oricum, cine îl va înlocui pe profesorul meu de literatură, își spune ea în timp ce-și soarbe cu o distincție calculată păhărelul de Fernet-Branca, o cunoscută armă contra vampirilor, să rămân cu adevărat singură?!
M-am plictisit de câini de rasă, vreau un zeu, un zeu antic!

– Ah, spuse iubita din scuarul din fața atelierului de pictură, de-aș avea o cunoștință în cer, cineva cu care să pot discuta din când în când... Nemurirea ar trebui să fie o rochie somptuoasă, o scuză a divinității, un protocol al memoriei absolute, singura afacere rentabilă a copiilor sălbăticiți de mizerie și de luciditate din Rio de Janeiro!...

– Vom ajunge să regretăm războaiele religioase, îmi spune cu un oftat portarul meu, un ins ce visează ades la sinucidere ca la o grandoare posibilă. – E teribil, se apleacă el la urechea mea, cât de mediocri au devenit escrocii în zilele noastre. Și Dumnezeu... ce este în fond Dumnezeu: o relicvă sau un semn al superiorității noastre ideologice?!...

– ...Te gândesc, Dumnezeule, filosofează ipocrită romanița, salvează inima mea!

Pe cerul după-amiezii de vară se duc ultimele lupte, cai și care de luptă, pantere regale și soldați transpirați în armuri alunecă pe malul unei mări reflectată într-o oglindă convexă: totul e mult mai subțire, mai nemuritor decât în realitatea ce tresare în ochiul neexperimentat al unui ied sălbatec, sortit morții: monștrii devin supli, bătrânii surâd mișcând

capul lor pe care sunt așezate coroane invizibile, memoria noastră gâfâindă, proletară, partizană, devine subit un destin, o cale regală, un parc cu păuni ce recită versuri în minte... trotuarul plicticos din fața casei se transformă într-o lance ornată cu banderole de mătase, roșii și albastre, ce zboară spre prezent, oh, Prezent, copil răsfățat de ingratitudinea și mediocritatea noastră, nu ești tu oare zeul promis...?!

14 Iulie '86

Elegia locului etern

Barcă străvezie, jumătatea latină a sângelui meu se apleacă neaşteptat şi cere să-şi cânte morţii, în acest Iulie umed, canicular. Nu Moartea ci morţii, iată patria mea temporară, sprijin al tinerei mele nevroze, stea polară a modernităţii...

Neputând să vă ignor, vă întind mâna, siluete tremurătoare şi lacome, copilul detracat din mine-mi va fi ambasador, limbajul nostru – gesturile voastre fixe.

– Slăbirea spaimei de Diavol, nu este acesta oare primul semn al trivialităţii?!

Răspunsul vostru: Diavolul nu există, iată semnul lipsei noastre de realitate.

– Îmblânzirea fricii de celălalt sex, duşmanul, un semn al căderii?!

Răspunsul: celălalt sex, iată un mit, o utopie, aproape un lux; o energie de necheltuit, o tensiune insuportabilă, o posibilitate a Dumnezeirii.

– Sunteți în sfârșit acasă, acolo, la voi, contemporani de umbră, siluete țesute din polen și funingine...?!

Răspunsul: acasă înseamnă infernul dar el nu există decât pentru voi. Infernul nostru înseamnă absența orizontului fix, absența animalelor cu privirea umedă, absența durerii și a riscului bărbătesc, absența ridicolului și a bolii, absența absenței, prezența ordinei geometrice al cărei Dumnezeu este punctul!

– Fraza mea, prieteni de neocolit, va fi în sfârșit spada ce-l caută pe Tiresias, devinul, spada lui Ulise ce vă împiedică să vă apropiați de sângele vărsat pe pământ... umbre lacome ce ne torturați cu obsesia ființei, a detaliului și a visului!...

Răspunsul: Visul nu e decât locul de întâlnire, adevărată e carnea visului sau visul cărnii! Părinții noștri nu sunt aceiași, lăcomia sângelui nu e decât o politețe a spiritului! Cum să vă ajutăm când vă îngropați cu atâta grabă zeii, cum să vă ucidem când carnea voastră ezită la atingerea femeii eterne!... Vă înmulțiți doar prin fraze, palatele voastre nu mai visează ruine solemne, plantele ce vă înconjoară au amuțit, sângele pe care plutiți și-a pierdut insolența! Fericiți stăpâni!...

...Luați loc alături de animalele noastre, vă spunem, călătoriți în diligența viselor noastre de

dimineață, furați-ne cu poftă merindele noastre la încrucișarea drumurilor – un loc etern! Apăsați cu prudență încheieturile noastre, parazitați, naivilor, săraca noastră imaginație, hrăniți-vă din ambiția noastră ce și-a pierdut orgoliul istoric! Fiți feudalitatea eternă a destinului nostru, stare încremenită și visătoare, ruptă în sfârșit de materialismul toxic... Dacă ne vom îneca, plutiți deasupra noastră ca niște flăcări ale sângelui și fiți dovada realității: pentru că nu adevărul este foamea noastră ci acea intersecție a spiritului cu ființa – loc etern! Visul nostru e memoria, acea memorie regală ce l-a împins pe Agamemnon să ardă frumoasa Troie, acea memorie inflexibilă ce l-a împiedicat pe Praxiteles să devie zeu deși realitatea pietrei nu i se mai împotrivea!...

Vă primim în fisurile noastre de realitate, în discontinuitatea visului și a aroganței noastre de a domni, undeva, peste acest peisaj toscan, între chiparoși și temple. Fiți bineveniți, cadavre plutind pe lacuri imaginare, vasali ai prejudecăților noastre, șobolani mustind de probabilitate, musafiri îndărătnici ai singurătății noastre!

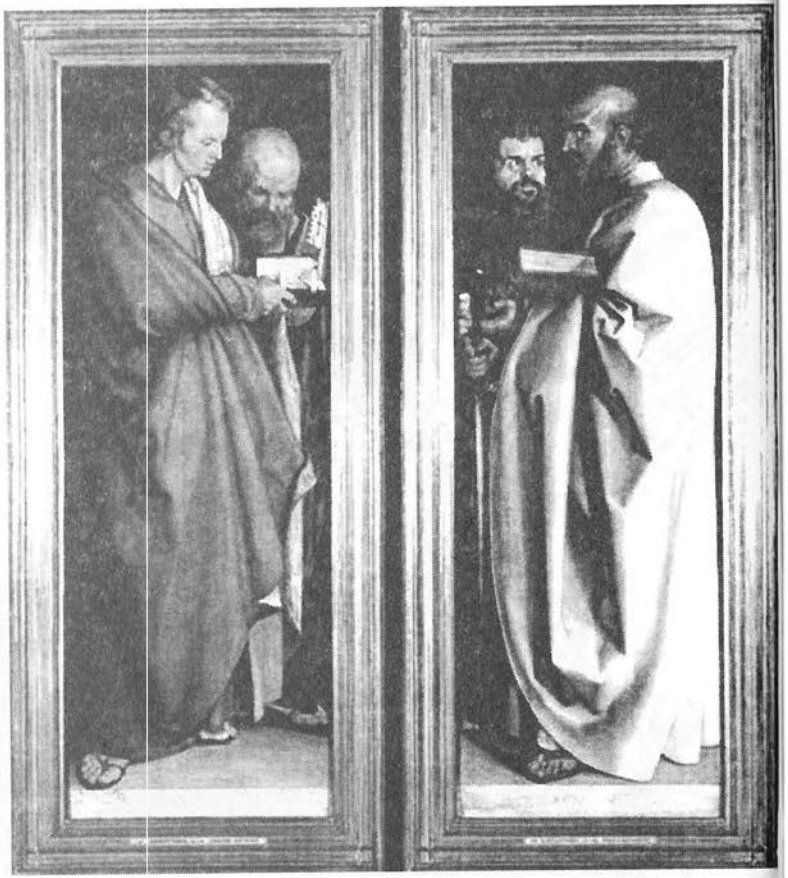
Veniți, goi și triumfători, legați-vă destinul vostru tremurător de prezentul nostru infailibil, fiți în sfârșit martori după ce ați eșuat ca eroi, preluați încăpățânarea noastră pentru o nemurire a ființei, fiți mai tari decât amfitrionii voștri, mai cruzi decât propriii noștri copii, mai frumoși, în sfârșit mai frumoși decât răsăritul!

...Pentru că gloria noastră e comună, ființe ale sângelui, trecutul nostru e însă prea sărac să-l împărțim cu voi dar vanitatea, da, vanitatea vă aparține:

aceea de a fi fost!

18 Iulie '86

ODĂ MAMEI,
CELĂLALT TALGER AL BALANȚEI

...Aşa cum se îngână doi cantori, unul o secundă mereu în urma celuilalt, singuri, într-o biserică de munte, pierduţi în cutele Dumnezeirii, astfel te cânt, tânăra mea Mamă, eu, fiul tău, singura ta pedeapsă!

O, dacă Europa ar fi o singură, nesfârşită pajişte sau dacă mi-ar fi fost sortit să mă nasc în munţi cărunţi de ger, cu pante disperate şi fixe, cu ce bucurie aş fi fost animalul lunecat din tine, ied sau vultur cu penele încă umede de albastru, mânz al neîncrederii, cu privirile umbrite de precocitatea rasei, tresărind înainte de a se arunca în abisul rapidei transformări.

Aştept să te ridici din lucruri precum dimineaţa şlefuieşte pietrele ce înaintează în dimensiunea lor,

mii de broaşte ţestoase ce trag după ele pământul ca un rid. De tine însă, uneori, mi-este milă, matrice neînţeleaptă, madonă mereu mai tânără şi mai neexperimentată decât pruncul blazat ce-l ţine pe braţe, prada mea minunată şi, cu un efort evident, înainte de a-mi afunda în sânul tău botul meu conic de rechin tânăr, te iert! Ipocrizia ta genială mă îngenunchează mereu atunci când, copil al sfârşitului de secol, răstorn cu o mână distrată vechile valori, unde ai învăţat să surâzi cu atâta nepăsare, cine ţi-a încrustat în solzii inimii legea de fier a partizanatului politic, Tu, ce m-ai ascunde şi m-ai hrăni cu simplitate dacă ţi-aş bate în geam noaptea, obosit de ultima mea crimă?!

Mereu mai tânără decât mine, sursă fascinată a iubirii, duşmancă şi echilibru Acelui mare senior ce ţine în balanţă Binele şi, ca şi El, simplă prizonieră a Invizibilului...

...Căci noi, copii ai naturii deformate de o oglindă capricioasă, încăpem cu comoditate în orizontul privirii noastre de animale leneşe ce-şi digeră la nesfârşit trecutul... dar voi sunteţi ugere enorme, priviri de satin, glezne înalte precum coloanele greceşti, tâmple nobile unduind ca pânzele ce se agaţă de catargele lustruite de lemn! Mamă infinită, ai milă de mediocritatea mea repetată ca o vină, ajută-mă în greşeala mea prelungită, rigidă ca o ideologie a nefiinţei!...

Învaţă-mă cum să te hrănesc la rândul meu, cum să te îmbrăţişez, cum să te salvez când răul de care

sufăr este incapabil de autodepăşire, când vanitatea mea e iarăşi graţioasă ca o perlă agăţată la urechea unui adolescent!...

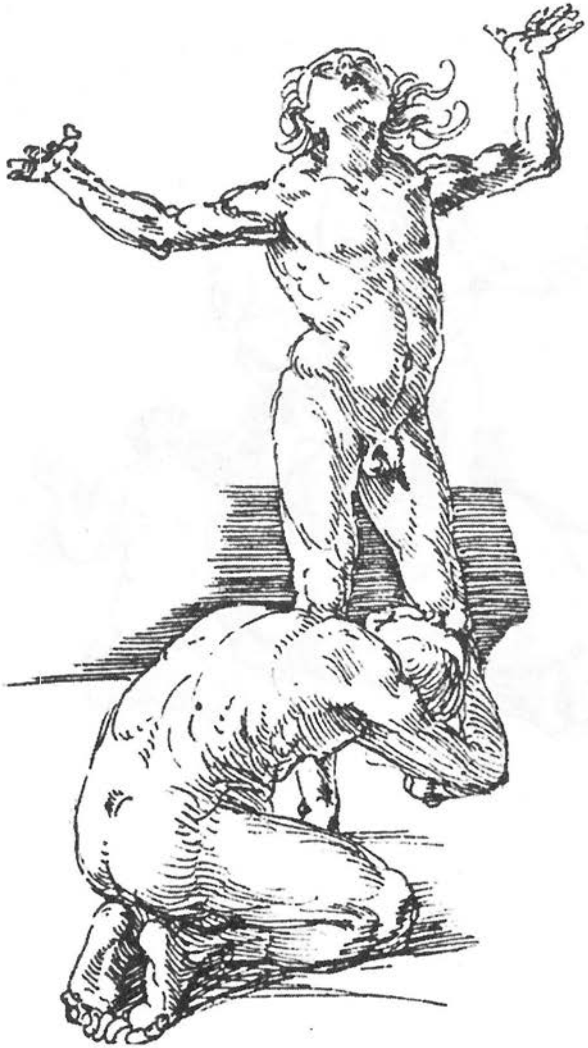
...Va trebui totuşi să te ajuţi singură, secătuită după ce m-ai născut! Apără-te de lovitura mea de animal satisfăcut ce se caţără pe marginea cuibului său de piatră, ignorând constructorul şi ideea de construcţie, digerând îngâmfat priveliştea. Singură va trebui să te salvezi şi, ca să nu-mi iriţi orgoliul meu de stăpân tânăr, te vei înmormânta calmă în peisaj. Fii îndemânatecă, te implor, şi vie ca un boschet ce arde sub povara fructelor sale roşii, un candelabru răsturnat în iarbă. Răbdare îţi cer, voi avea încă o dată nevoie de laptele tău ce-ţi va curge, atunci, abundent, din orbite: privirea ta brună să fie atunci cărarea de piatră a destinului meu, un David pripit, înfierbântat, sortit victoriei! Ciută blândă, îngenunchează lângă prizoniera pădurii, Genoveva de Brabant şi murmură-i la ureche versuri neverosimile; metafora zilnică a creaţiei are nevoie de curbura elegantă a gâtului tău de marmoră, lebădă şi armă subţire, lance zburândă prin lichidul dens al vinului cosmic, surâs dezarmat, statuie îmbătrânind cu fiecare apus, amforă a primei idei a poetului tânăr... pentru că El, ca să creeze simbolurile pe care ne sprijinim, te imită pe tine – propria-i invenţie!

Şi în această cursă a creaţiei, lasă-ne pe noi, muritori leneşi, să-ţi izbim cu putere pliscul încărcat de hrană, de parcă foamea noastră ar avea geniu!... Nimeni nu va observa însă umbra care aleargă de la

rădăcina trupurilor noastre, adâncindu-se în spațiu, caldă ca o respirație, pasăre dublă a complicității noastre, pinten al dumnezeirii, element irezistibil al Peisajului!

23 Iulie '86

SĂRMANUL DIAVOL

...Te văd, Satan, bărbat fermecător, printre cei ce se adună în jurul fântânii de piatră de la intrarea în oraş, în seara unui basm arab. Silueta ta subţire se profilează cu claritate între două coloane clasice, zâmbetul tău franc, bărbătesc, mă dezarmează, îmi trimite cu putere sângele spre jugulare, în sus.

– Oh, cât aş vrea să fim prieteni eu ce mi-am ratat existenţa pentru cultul prieteniei, dar tu zbori în extreme, Satan, nu poţi fi decât slugă sau stăpân... Ţi-aş povesti, aşa ca-ntre bărbaţi, seara la biliard, între două serii americane, câteva istorii de amor, ţie, incapabil de a fi vulnerabil! Ţi-aş face cunoştinţă cu o tânără funcţionară la poştă, te-aş învăţa arta particulară a mitomaniei, suficient ca să devii verosimil! Ţie, blestemat să fii veşnic tânăr,

am să-ţi împrumut memoriile mele, oboseala mea de spirit în faţa oricărui răsărit de soare, ezitarea mea elegantă, puţin dezabuzată de a intra în istorie... Deşi maestru necontestat al sarcasmului, eu am să te exersez în ironie, ştiinţa dedublării. Singur pe culoarele scepticismului tău, lama fină a naivităţii mele te va surprinde, te va încuraja, poate, în efortul lăudabil de a echilibra lumea; căci, Celălalt, Cel cu care faci din când în când pariuri, te va ajuta, Călătorule, doar ca să te poată învinge mai greu!

...Îţi admir, oricum, eleganţa cu care-ţi scuturi praful roşu al deşertului de pe umerii tăi lucioşi de antracit, cine ar bănui, printre negustorii graşi şi paşnici din jurul fântânii, că tu eşti Victima, eroul îndemânatic al unor splendide neînţelegeri, anchetate de marii jurnalişti! Vierme sclipitor al lumii, în ultimul secol după soare ne-ai dăruit arta politicii, supravieţuirea Ta şi a noastră sunt legate; oricum nu vom face eroarea să te lichidăm, faci parte cu siguranţă din Tradiţie, din Metaforă, din superstiţiile necesare şi din istoria erorilor noastre, poate singura noastră genealogie... Evident, nu te putem iubi, Visătorule, eşti respingător de raţional, bandajele ce le porţi la mâini şi la picioare sunt îmbibate în blând-sclipitorul chihlimbar, micile tale coarne sunt poleite cu bronzul unei nedorite sincerităţi, rudă cu ortacul nostru Pan!

Laudă bunului tău oportunism ce te-a ajutat să te amesteci în legătura inefabilă a jocurilor noastre, mereu punctual la primul rendez-vous amoros, ne-ai debarasat de inevitabila, prima iubire: cum am fi suportat *tensiunea şi geniul*, insolenţa triumfătoare a lui

Romeo, paradoxurile lui Don Juan, atât de costisitoare...

Ne dăruieşti mereu mediocritate şi-ţi mulţumim fără ipocrizie, în aceasta putem să-ţi fim elevi şi egali, bunul simţ este armura noastră, a amândorura, mici burghezi ai inimii, cerul albastru şi vast se curbează cu inconştienţă deasupra siluetelor noastre, cine în viitorul metafizic ne va deosebi?!... Poate frunza verde şi palidă, poate cerbul rănit de moarte ce-şi strigă ciuta niciodată întâlnită, poate nicovala fierarului pe care se bate în roşu potcoava piciorului tău ascuns!...

Laudă Ţie, duşman neobosit al Fecioarei, poţi conta pe luşa noastră alianţă, inventivitatea noastră bună la toate îţi va asigura viitorul imediat, tinerele noastre fete, cinice, îţi vor purta trena hainei tale de ceremonii. Şi, dacă într-o seară vei suferi brusc de plictiseală – o invenţie din zilele tale bune! fă un efort şi imită-ne: vei cunoaşte astfel, tu însuţi, bucuria de a fi începător în toate ştiinţele şi preot al tuturor bolilor spiritului! Vei imita, astfel, odihna şi atracţia Frumosului, dragostea de animalele blânde, încrederea în hazard, sursă a umanităţii...

...Tu, Floare a norilor ciclopici, Hercule al posibilului, lup magnetic ce-şi trimite urletul său neliniştit pe coridoarele istoriei, fii binevenit în trecutul nostru perisabil, aşază-te, dacă poţi, în singurul scaun ce ni-l împrumută dumnezeirea: petala viorie a unei flori de câmp!

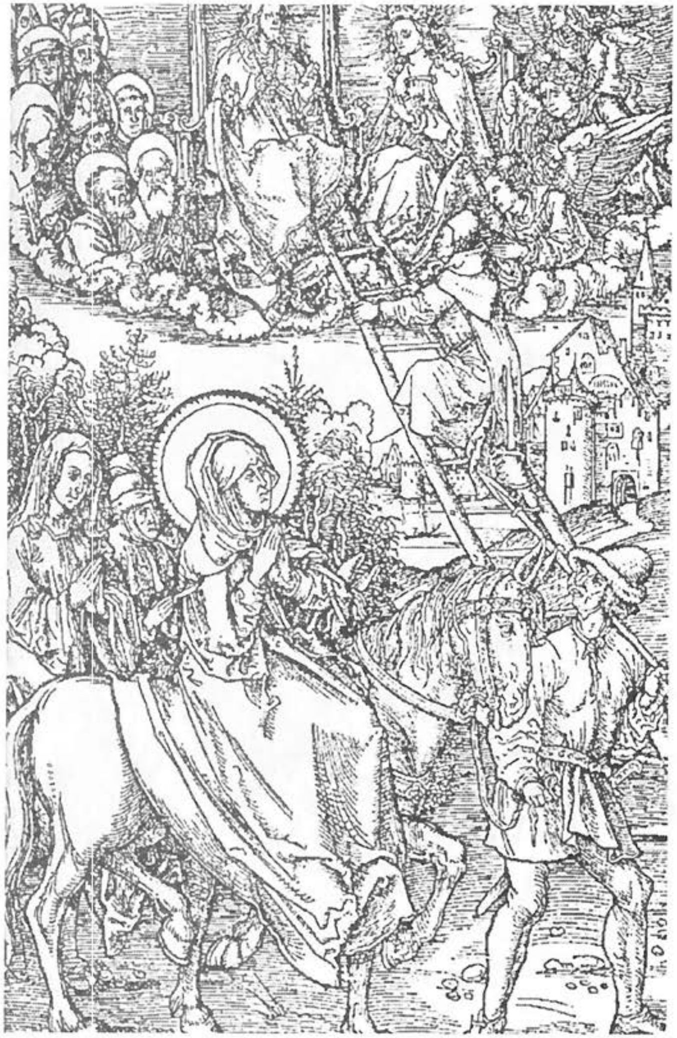
29 Iulie '86

A DOUĂSPREZECEA ELEGIE, A NUNȚII ÎN VIS

Ce-i o nuntă în vis decât un joc de cuvinte al Destinului! Ca lovitură de bici a cuiva, părăsit în Trecut, un mărunt zeu răzbunător, furios pe vara existenței noastre, așa cum ai biciui o pagină dintr-o carte, cum ai mototoli un peisaj cu mâna stângă!...

Unde oare în mediocritatea surâzătoare a trecutului nostru a putut cloci oul acesta sublim, ce femeie uitată, uitucă, violată de vulgaritatea fermă a unei după-amiezi, și-a părăsit cu bună știință brățara-i de lemn parfumat, cuib instantaneu de șerpi ai poftei de diversitate, trădare visată a fatalității...?

Ce copil, uitat într-un pliu al memoriei unei vârste, se împotrivește eroic universalei ambiții de a-și

depăşi starea de graţie, ce frunză uriaşă, exotică, carnivoră, se strecoară în viitorul nostru imediat, în prezentul în sfârşit corupt de mânia unei generozităţi întâmplătoare...?!

...Unui tren lung de vise i se adaugă, iată, acest vagon alb, mortuar, încărcat de coroane multicolore şi isterice, trăsură a unei nunţi lipicioase, seducătoare ca zâmbetul insistent al unei copile ce imită, neobosit, imaginea caligrafică a corupţiei!... Unde, pe ce culoar îngust, prost mirositor, ne vom lovi cu fruntea de o oglindă agresivă, al cărei cristal, ca un pahar, se va răsturna într-o subită muzicalitate întâlnindu-ne, *căsătorindu-ne* cu revelaţia şi moartea, curăţind cu o singură mişcare decisă (ca cea a unui cabanier brutal şi onest, undeva pe un pisc îngheţat) masa existenţei noastre de resturi şi sticle, un pachet gol de ţigări, jurnalul pătat de ieri, ovalurile mişcătoare ca un pendul ale feţelor celor care ne apasă zilnic şi mecanic cu iubirea lor, de fantome de cai şi flori, turnuri, castele de apă şi păsări întrezărite o jumătate de secundă pe geamul unui cupeu curgător... de scuipaţi de sânge, de litere şi părul bine mirositor al primei iubite părăsite în subconştient, de lumea verosimilă şi neîntâlnită, de promisiunea aceea repede dispreţuită, de frică, a unei vieţi aptă de creaţie, ca cea a unui Zeu!

Oglindă, pictură iute şi brutală, aidoma unui automobil negru ce te răstoarnă pe asfalt, luându-ţi viaţa cu un gest furiş pentru că moartea, ceea ce numim astfel, nu e decât oglindire: cum ţesuturile noastre s-ar lipi îndrăgostite de un perete fierbinte, de parcă orificiile, coastele, gleznele şi coarda de arc a arterelor

noastre s-ar căsători definitiv cu sticla convexă, fanatică şi servilă a unei lentile cosmice şi, mai ales: senzaţia indescriptibilă a unei minuscule insecte de apă ce aleargă, răsturnată pe plafonul lichid al unui lac pe care psihologia ei nu-l va cuprinde niciodată, aşa cum altădată preoţii homerici îşi îmbrăţişau pripit zeii!

...O, vis anarhic şi concret, ca un război ce ne ţese halucinat, trup viu abandonat unui covor feroce, flamingo a cărui aripă depăşeşte veşnic o tapiserie, ca o evadare încăpăţânată dintr-un caravanserai de sticle mişcătoare şi colorate, ca un arbore singuratec şi blestemat veghind într-o emblemă a unei cărţi scumpe, ca mâna albă, translucidă şi inspirată a vecinei mele de masă, la bistrou... o, moarte întâmplătoare a unui vis de noapte, pescuieşte-mă acestei trivialităţi ubicui, abandonează-mă în sfârşit întâmplării, odihnindu-mă de o ambiţie ce mă locuieşte de atâtea secole interioare, freacă-mi tâmpla şi dosul palmelor cu frunza aceea suculentă şi aspră, de-o verdeaţă insuportabilă, ce vindecă de realitate, apasă-mi decis globii oculari ca să-ţi pot astfel restitui şirul înnebunit şi furios de imagini ce mi-au acaparat vederea!...

Fii binecuvântată, iubita mea în negru, reflexul meu orb, de a fi, îţi va purta sceptrul hainei tale şovăitoare, reflexul meu de a uita te va privi, în sfârşit, izbindu-ţi chipul de o clipă cu palma unei promisiuni de fier.

promiscuitatea şi litera unei logodne eterne!

24 Februarie '87

Elegia a XIII-a, a prezentului

Lăsați-mă, prieteni, să laud canalia, la începutul acestui poem, și să neg, în sfârșit, eroul, obiectul adulației lungii mele existențe!... Pe omul fermecător și suplu vreau să-l cânt, cel ce se culcă pe o tavă și devine plat ca argintul, în jurul lui permiteți-mi să îngrămădesc metafore, să-l incomodez cu admirația mea gâfâitoare și lacomă, o acută nevoie de idoli mă urmărește și ce exercițiu poate fi mai înviorător decât un fals idol...?!

Un secol se închină lui!... Să-mi folosesc înclinarea mea firească spre oportunism – sfinții să stea deoparte! – moștenită o dată cu culoarea ochilor, probabil și cu foamea lecturii și să mă pun în acord cu lumea; ce importă că e un fals domnitor, un suveran ce

imită bine pe un suveran, ce e impostura, marea impostură decât *imitarea existenței*?!

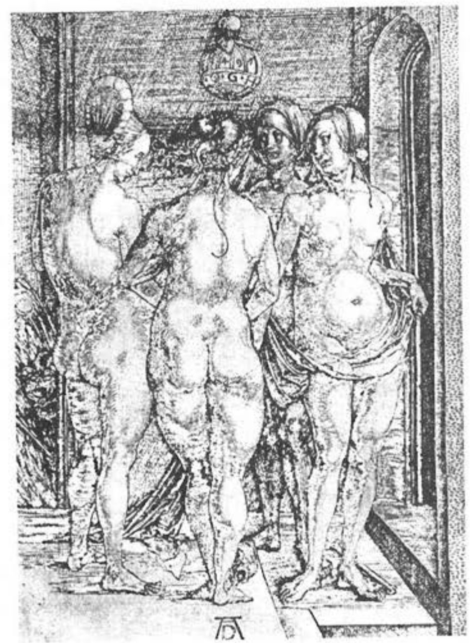
Cum este el?

El este frumos, are ochi albaștri, părul mătăsos și des, are mâinile mici și expresive ca femeile iubite de sultani, râsul inteligent și prezent, carnea lui este atât de fierbinte încât tuburile oaselor sale fumegă sub cortul enorm al ideii de trup, anunțând de la o culme la alta mesaje poetice, criptice, lunatice!...

În părul său buclat pare, uneori, că se refugiază întreaga sa ființă, în ochii lui, teama de istorie, de idee, devine fertilă ca o vulpe ce aleargă târând după ea o plasă imensă de mirosuri, scheunând și răscolind cu botul ei subțire mușuroaiele, ca niște furunculi, ale câmpiei... Brațele sale sunt subțiri ca ale unei femei după naștere, el visează, în afundul său, o trădare de care nu se simte vrednic, ca un poet ce nu e demn de halucinanta sa Beatrice! Sceleratețea sa este atât de perfectă încât e doar visată, intens visată, nimeni nu-l va confrunta vreodată cu propria sa realitate; are farmec așa cum capeții sau romanovii, cei din sângele de Sforza sau Visconti, așa cum Atrizii aveau străbuni vizibili! Grația lui e firească așa cum păsările au pene pătate de culori, trecut nu are deloc așa cum punctul geometric nu are genealogie...

Este binefăcător de lipsit de scop și mai ales pentru aceasta îl recunoaștem ca pe un monarh vesel și senin al prezentului nostru. În echipa de fotbal a liceului este zeul inegalat, rămâne timid și cast atunci

când vulgaritatea se surpă în râsetele noastre, e livid și stăpân pe sine și pe secunda de fier care-l susține ca un tron atunci când, în sfârșit, precocitatea lui devine geniu. E clarvăzător ca orice bătrân țăran ce privește cerul, femeia aleasă de el roșește cu putere ca smulsă de lângă mirele ei de către seniorul locului care, cu o insolență ce se învecinează cu vișarea, recurge la un drept perimat; *jus primae noctis*... Oh, este acel necunoscut pe care l-am urma pe stradă, șovăitori și orbi, pasionați de o scurtă tiranie internă, bărbat seducător – dacă am fi femeie, femeie – dacă am fi spirit!

...Abil şi puternic cum ar fi trebuit să fie tatăl nostru când încă eram capabili să-l vedem, dominator precum stafia celui mai bun prieten, mort tânăr, într-o ascensiune alpină, vorbăreţ ca frunzele plopului ce se scaldă în nisipul auriu al aerului de vară, confesorul ideal: lui îi vom încredinţa totul, el, prietenul nostru mai mare, deja matur de prima murdărie existenţială, singurul adult care a reuşit să joace în faţa noastră pe profetul! E atât de frumos încât e cu siguranţă sortit unei morţi tinere, ca Antinous! Insuportabil de viu, de parcă pământul şi crengile ce se mişcă neîntrerupt, vizibil, într-o noapte luminoasă, animalele mici de câmpie sau erupţiile de vulcan la Ecuator, totul pare inventat pentru el!... Concret ca un zar culcat pe patul său de catifea, vorbeşte atât de curent, de fluid, limba noastră maternă încât pare un erou dintr-o dramă shakespeariană ce duelează neobosit, cu metaforele!...
Stingher atunci când umanitatea din jur ar trebui să se simtă vinovată, nobil şi anacronic ca un ghepard, lucid ca un senior ce îmbătrâneşte fără fii. Ca Andromaca, orgolios şi vinovat de trivialitatea existenţei...

...Uneori trişează la cărţi, e adevărat!... Dar generozitatea lui e autentică şi poate că el este acel pompier pe care îl visează fetele crescute la maici, ce se avântă în casa în flăcări să salveze un corp inconştient şi a cărui transpiraţie trebuie iubită! Cine ştie...

De buzele lui atârnă adeseori adevărul nostru, el e responsabil de cortegii întregi de dezastre... Nu se ştie de ce, preferăm să ratăm astfel împreună cu el, conduşi de spiritul lui fermecător şi puţin adânc, decât

să învingem mâine alături de eroul posac... Un Ulise al actualităţii, cel ce se salvează singur, abandonându-şi emulii unor forme, ce, ca norii pe cerul de vară, prind contururi sub-umane, rostogolindu-se iute în trecut de parcă am fi zei şi timpul ar sărăci cu brutalitate sub ochii noştri!...

Dezamăgiţi iremediabil de istorie, pe el îl alegem stegar şi rege, să domnească în acest spaţiu care se împotriveşte eroicului, râzând de orice amintire!... *În acest timp*, duşmanul sentimentului şi, astfel devenind noi înşine, graţie lui, preoţi ai nihilismului, îl încoronăm zeu: universala sa nepăsare ne atrage magnetic, libertatea lui înnăscută de a sta perpetuu între amintire şi presimţire, între istorie şi vis, între ocean şi norii creatori, între existenţă şi destin!

Pierdem, pierdem enorm urmându-l, descoperindu-l, iubindu-l dar acceptăm totul, în sfârşit suntem capabili, seniori ai jocului, să pierdem frumos, de parcă am fi drogaţi, de parcă, subit, carul tuturor valorilor s-ar răsturna în faţa porţii noastre!
Şi atunci, cine ştie, ca o recompensă, din toată această catastrofă, un singur dar ne va veni, ca un zeu antic, tânăr şi orbitor, în întâmpinare: *Prezentul*, în sfârşit al nostru şi tangibil, încorporat de *El*, statuie vie şi caldă, vopsit în culori ţipătoare, înconjurată de muzici barbare, anonimatul în sfârşit glorios, nepot ilustru al lui Dyonisos, provocator graţios al suferinţei văzută ca prejudecată, odihnă oricăror reguli scolastice, absenţă a virilului, absenţă a armonicului exprimat în număr, absenţă a destinului trăit ca o luciditate a efortului!

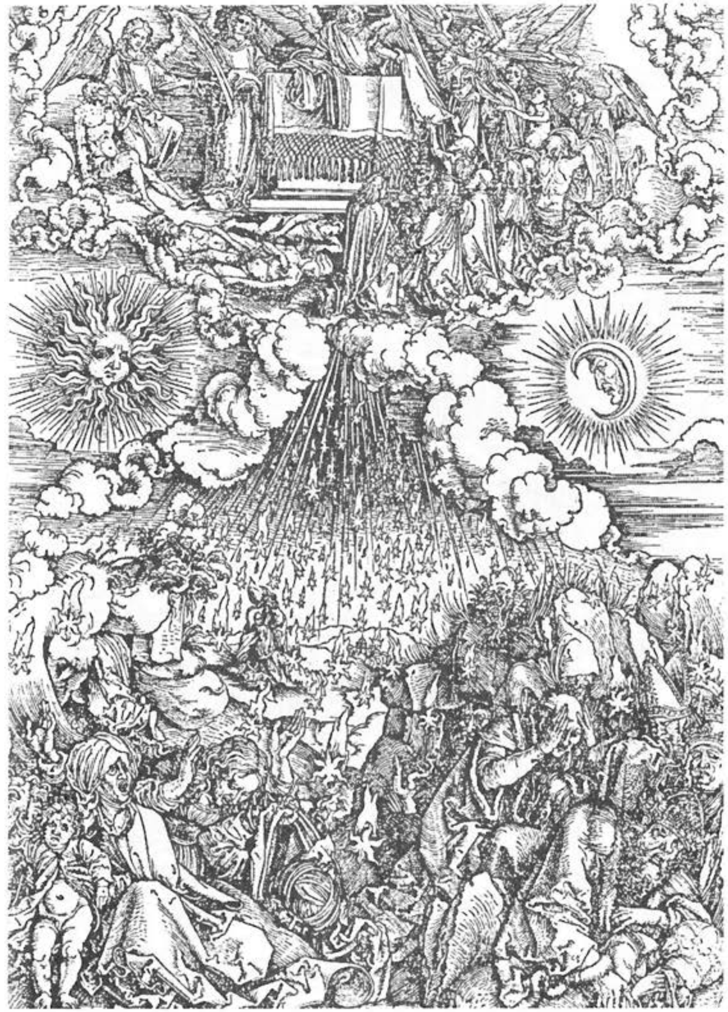
...Şi astfel, datorită *lui* ne realizăm în sfârşit, noi, bolnavi de timiditatea de a visa un triumf numai al nostru, din atâtea vicii, unul ne lipseşte: lăcomia de destin!... *Prin el* avem acces la acel timp privilegiat, turtit între *atunci* şi *când*, conduşi de el dansăm şi râdem, minţim ca să rotunjim colţurile, trişăm pentru a echilibra lumea, inventăm false catastrofe, false amintiri, false trădări, ucidem tot ce e calcul şi aşteptare, mai presus de orice calomniem răbdarea!

Nu Faust ci Don-Juan-ul cel limbut ce poartă cămăşi scumpe devine vărul nostru primar, soldatul nepăsător şi beat, prinţul unei seri, lui Falstaff îi rămânem prieteni, deoarece nu regalitatea ci prezentul îl alegem şi îl servim cu acea dăruire ce se cheamă provocare!

Pacienţi ai tuturor orfelinatelor lumii, faceţi cerc în jurul nostru, jos cu această umanitate pedantă ce a făcut din cuvântul: bastard o neînţelegere, trăiască vinul şi viţa de vie, verde şi insolentă, florile dar numai acelea care înfloresc în această clipă, graţia cu nu importă ce preţ, toţi şi tot ce ne este contemporan să trăiască, susţinem mişcarea, neliniştea şi înfrângerea tuturor duşmanilor lui *azi* şi *acesta*, lui *aici* şi *acum*, nemurirea e o bancnotă uzată, Dumnezeu trebuie să se ghemuiască, dacă vrea să fie, în secunda aceea de care am nevoie ca să te privesc, iubito, şi să-ţi spun:

TU!

30 Martie '87

METAFORA RÂULUI SAU ELEGIA A XIV-A

...Oh, prieteni, aş vrea să vă povestesc un vis: eram un râu, un tânăr râu, născut din roca ce se cheamă naivitate şi furie şi din principiul subversiv ce pardoseşte planeta, gândul ce curge sub paşii-paşilor noştri, sub minereul dezarmat... un râu tânăr eram, luptând fericit cu malurile sale, izbind cu furie şi imaginaţie în coastele metalice ale rocilor, tovarăşi de drum ce călătoresc lungi secunde împreună cu valul său sprinten, atât de iluzorie e vecinătatea şi lupta; când te freci tu însuţi de un obstacol îl iei cu tine o secundă, două secunde, peisajul vast şi verde se lasă târât de privirea ce sparge circular fereastra vagonului, vecinul străin şi impasibil de lângă masa ta, la bistrou, se îmbolnăveşte pentru câteva minute de obsesiile tale

bolnave și vechi, se lasă târât de eul tău profund și subversiv și te privește aiurit, rănit de indiferența ta aparentă!...

...Malurile sale, primii săi dușmani și râul tânăr se strecoară printre bușteni, printre pietre verzi și labirinturi nisipoase, gâfâind și presat continuu de limitele sale înguste, urându-le după puterea fanteziei și eredității sale, lovind cu coatele în corsetul său social ce împrumută cu poezie instinctivă aparența și farmecul decorativ al vegetalului, legănându-se, uriașe petale, între euforiile Sf. Francisc și măruntele invenții ale lui Matisse ce tăia albastrul și păsările albe cu foarfecele...

Ațâțat și beat de lupta sa – pe care un zeu i-a dăruit-o! – vegheat ironic de brazii subțiri ce se clatină pe crestele înalte, râul abia simte că se surpă, că alunecă pe un abstract plan înclinat, cineva îi aruncă rulmenți sub picioare, ura față de malurile sale îi dă un echilibru instinctiv dar și un scop, un prim scop și el, ca o ființă, lovește în stânga, apoi în dreapta, se întoarce borborosind și înspumat, naiv în viclenia sa și deja bătrân de primele victorii, se aruncă mereu fericit peste abisuri mărunte și șlefuiește, în visul pânzelor sale, coloane și praguri, monede și ovaluri de piatră, muze culcate pe prundul vibrând și iluzoriu, puse în argintii paranteze de pești holbați...

Aceste stânci și maluri ireductibile par dușmani nemuritori și ura tânărului râu îmbracă simboluri abstracte, efortul lui va salva lumea, în vârtejurile sale sunt absorbite sensuri mari, idealuri șlefuite, vechi; victoria, când va veni, nu va fi numai a lui, o întreagă

posteritate de valori se va hrăni din substanța pasiunii sale, din adevărul *politic* al înfruntării sale cristaline.

Apoi, ca slăbite de un virus intern, malurile sale scad și se depărtează, victoria râului, atâta vreme amânată încât părea o utopie literară, se realizează cu precizie: el iese, în sfârșit, bubuind și calm dintre munți, lăsându-și inamicii în urmă, nașterea lui a fost norocoasă, sorele orelor, Parcele, i-au aruncat în leagăn, timpuriu, fericitul instinct al agresiunii.

2

...Și astfel, în visul meu, prieteni, curgeam deodată ușurat de inamici în aerul neverosimil al victoriei, Idealul mi se apropiase de ambele mâini și se juca cu ele, îmblânzit, câine mare și înțelept, protector și imaginativ, unul din animalele acelea emblematice din pânzele lui Velasquez. Și atunci catastrofa: în entuziasmul său, în hybrisul reușitei sale, râul se aruncă nechibzuit în vale și se îneacă în verdeață; privat de vechile sale maluri, oglinda orizontală a ființei sale se poticnește și se înmormântează suav și decisiv în planul calm al câmpiei ca o treaptă ce urmează firesc muntelui, ca o succesiune de fier a reliefului, așa cum timpul liniștit și previzibil urmează acelei vârste pline de impulsuri și sinucideri nevăzute ale tinereții

romantice, aşa cum adultul resemnat şi puternic păşeşte în trena adolescentului genial şi înfometat de o nevoie abstractă, înspăimântat de pecetea propriei sale vocaţii ce tresare în el cu brutalitate ca un jet de apă arteziană, ca un stol de păsări ce izbucnesc din centrul frunzişului de un verde atât de dens încât ideea de verde însăşi pare că-l apăsa ca plumbul!...

Şi atunci, în noroiul ce urmează victoriei, părăsit de malurile sale, inamicii săi, ce păreau că întruchipează principiul însuşi al nefiinţei – al nefiinţei sale, în primul rând! – râul a trăit prima sa boală mare, nostalgia adâncă după vechea sa luptă şi regretul de a-şi fi pierdut duşmanii. El, ce sărea nepăsător peste pragurile de piatră şi privea fără să ameţească în sus, spre prăpastiile răsturnate ale cheiurilor sale, catedralele cărora un vânt imaterial le smulsese acoperişurile, se desface iată în zeci şi zeci de braţe, mult prea multe braţe pentru un singur trup... Şi gândul său, cu o tot mai mare vehemenţă se întoarce înapoi, în volute ca de pasăre marină legănând pete mari, gri, pe penajul ei abstract, încercuind amintirea fostei sale lupte fericite, foştii săi duşmani tresar în memoria sa aiurită şi recunoscătoare iar regretul, ultimul regret, le este dedicat, o părere de rău atât de fermă încât se învecinează cu recunoştinţa: e primul său gând adult, dedicat inamicilor săi durabili, bunii inamici!

3

Ce e un bun inamic?...

Un bun inamic e, fără îndoială, un dar al destinului, un instrument al puterii, o lunetă prin care privim descoperindu-ne pe noi înşine, un colorant ce ne proiectează în clar-obscurul existenţial. Un bun inamic e un inamic răbdător, cumva îndrăgostit de noi în depărtarea lui singuratecă, apt de a urî adânc şi mult, cineva pe care nu-l poate corupe pulsiunea noastră infantilă spre conciliere. Un bun inamic îşi cântă aria sa până la sfârşit, îşi face din lupta sa şi din noi înşine un fel de ideal de care se agaţă, un ideal răsturnat şi negru, e adevărat, dar cine mai are idealuri azi, într-o lume atât de prost hrănită...?!

Un bun inamic e un semn sigur al certitudinii existenţiale, o balanţă ce ne cântăreşte fără încetare rarii prieteni, calitatea şi forţa lui e singura noastră oglindă morală: dacă vrem să fim cu adevărat practici, prieteni, s-o spargem doar cu o secundă înainte de moarte!...

4

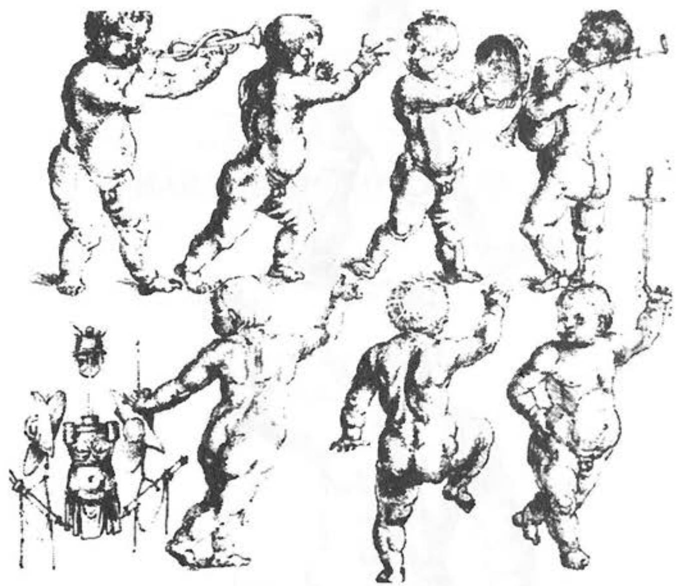
Sfâşietorul său regret are două feţe: o ciudată recunoştinţă faţă de vechii săi duşmani şi înţelepciunea târzie a ceea ce ar fi trebuit să facă! Ar fi trebuit să-şi clădească maluri interne, maluri de sticlă, râul tânăr şi vanitos, omul tânăr, iconoclast! În iureşul luptei trebuiau ridicate limite interne, maluri străvezii prin care să curgă nestingherit geniul său atunci când vechii duşmani se vor fi îndepărtat cu viclenie, când, obosiţi, îl vor fi acceptat în necontenita sa fervoare de a fi, atrăgându-l în ultima capcană, aceea a victoriei. Dacă suntem îndrăgostiţi de noi înşine, prieteni, să ne zidim pripit înlăuntru, să ne apărăm noi înşine, cu bărbăţie, de propria noastră victorie îndelung visată, unitatea fiinţei noastre de spirit să curgă între zidurile aspre şi abstracte atunci când, în sfârşit, realul ne acceptă, când victoria utopiei noastre îndepărtează orice obstacol extern, atunci când rămânem iremediabil singuri...

Eu-însumi trebuie să i se opună lui eu-însumi şi veţi vedea atunci spectacolul uimitor al unui râu curgând prin aer, al unui şarpe lichid ce răsfrânge neobosit lumina, al unui viu şi transparent tunel ce se culcă în spaţiu, al unei energii ce imită fiinţa, al unei fiinţe ce imită râul înţelept şi curat, necorupt de victorie.

Să curgem prin aer, prieteni, între malurile noastre noi, invizibile şi ferme, fiinţe halucinate şi decise ce-şi construiesc propria lor rezistenţă; ce este un mal, un obstacol decât o rezistenţă; un *nu* ce ni-l împrumută natura, de care ne izbim, ce ne înfruntă şi ne dăruieşte astfel prima luciditate de sine şi primul orgoliu de a fi, prima existenţă.

Să călătorim astfel printre simboluri şi amintiri, spre exoticul oricărei profeţii, protejaţi de ziduri inventate, de acvarium, ca un tren fantastic ce aleargă pe piloni nevăzuţi, ca o metaforă ce se articulează necontenit în chingi de piele inefabile, ca un şarpe ce lunecă în interiorul solzilor săi de diamante, opale, topaze şi ametiste, geniale invenţii ale razelor mărunte, milioane, de lumină...

15 Iunie '87

„TE VĂD, SATAN,
BĂRBAT FERMECĂTOR..."

Pentru cei care ne-am obişnuit să descoperim, încă şi încă o dată, în autorul *Buneivestiri* romancierul prin excelenţă, a-l regăsi pe acelaşi Nicolae Breban în postura de eseist, dramaturg sau, ca în cazul *Elegiilor parisiene*[1], poet înseamnă a risca o bulversare (salvatoare, însă) a prejudecăţilor noastre de lectură, nu atât comode, cât, probabil, monomanice. Cu atât mai mult cu cât acea ordine aproape imuabilă a „vârstelor" de creaţie, pe care o schiţa la un moment dat Camil Petrescu, este contrazisă cu nonşalanţă, poetul succedându-l acum pe romancier şi chiar pe dramaturg; aşa încât discursul liric şi cel dramaturgic izvorăsc, firesc, din matricea epicului omniprezent – devenit

[1] Cluj, Editura Dacia, 1992.

mod de trăire aproape, şi adesea unul de autoficţionalizare –, şi poartă pecetea acestuia, atât la nivelul discursiv, cât şi la nivelul imaginarului.

Apariţia *Elegiilor parisiene* era, de fapt, previzibilă în spectaculoasa (şi spectaculara) carieră literară a lui Nicolae Breban, de vreme ce creatorul lui Minda şi Grobei recurge, în toate romanele sale, la o anume eseistică de factură lirică, sau la un inedit lirism eseistic (vezi *Don Juan,* dar şi *În absenţa stăpânilor, Îngerul de gips* şi *Drumul la zid).* În ciuda solidarităţii de formulă cu elegiile prietenului şi colegului său de generaţie, Nichita Stănescu, stilul *Elegiilor parisiene* este prea puţin lacunar şi apodictic, precum era, în descendenţa *Quartetelor* lui T.S. Eliot, cel stănescian. Scriitura brebaniană, cu tonalitatea sa amplă, discursiv-retorică, asociată nu o dată cu *cosmicitatea viziunii* asupra masculinităţii şi feminităţii, asupra simbolului christic şi a morţii ca nuntă onirică ar putea fi afiliată mai degrabă narativismului liric al unui Saint-John Perse.

Iată, de pildă, câteva dintre ipostazele extatice ale eului liric brebanian, unul care, mărturisindu-se „beat de propria-mi melancolie", posedă deopotrivă patosul odei pindarice şi sensibilitatea apocaliptică, amar-ludică şi cinic-rafinată a sfârşitului de mileniu, proprie şi unui Matei Vişniec, de pildă, cel, să zicem, din *Înţeleptul la ora de ceai*: „... Când sunt trist mă las bântuit de tine, o Gelozie/eternă (...)", „38 de grade şi nu am chef să mă plictisesc! Mai tânăr, mi-ar/fi fost sete, mai bătrân aş fi deschis o carte cu poezii de-a doua/mână. Ce să fac cu mine, cu el, în panica mimată a verii, ca/pe-un picior de

lemn îmi târăsc umbra translucidă (...)", „Ah, cânt această elegie tinereţii mele (...) Tinereţea mea, adolescenţa unui secol, soare colorat şi / mistic, plimbări nesfârşite printr-un oraş prăfuit, străin (...)", „Să fim nemuritori! strigă un gând disperat în mintea/unui hoţ mărunt, şoarece al grandorii umane, rază catifelată/de soare strecurată în camera cu vitrine de sticle ce etalează/urâte sculpturi de jad".

Etape ale odiseei autocontemplative ale unui *eu* hipertrofiat – un frenetic Maldoror, patetic şi parodic în acelaşi timp –, elegiile brebaniene sunt, în fond, tot atâtea invocaţii apologetice în negativ pe care acesta le îndreaptă către câteva „obiecte" lirice aproape totemizate: *gelozia* – „Nectar al singurătăţii mele războinice!" *(Prima elegie, a lui Tiresias); visul* – o meditaţie „a idiotului care ne locuieşte", *memoria* – „o paraşută a căderii spre moarte, o lene inspirată a egoismului visător, o automângâiere, un fel de a întreţine şi falsifica istoria", „fruct al disperării calme" *(A treia elegie); farmecul* – „o muncă continuă, ca un copil ce ridică greutăţi false, ca o luptă cu un destin inventat, ca un cântec cu gura închisă acompaniat de zornăitul mărunţişului din buzunar", „impostură melodică", „articulaţie a sângelui" *(A patra elegie); tinereţea* – „monedă ce s-a rostogolit undeva în grătarul imprevizibil al unui trotuar", „floare a încheieturilor mele subţiri", „pinten al iubirii materne" *(A cincea elegie).* Departe de a dăuna, acest metaforism abundent, paradoxal, ce acţionează, ca la Rilke, ca o forţă poetic-demiurgică, proiectând umanul în cosmic şi cosmicul în uman, conferă, dimpotrivă, o pregnanţă aparte construcţiilor liric-ideatice. Aulice în aforistica lor somptuoasă, poemele

brebaniene dobândesc adeseori cristalinitatea unor capodopere, ca în cazul nu puținelor versuri antologice din *Prima elegie, a lui Tiresias, Elegia roții și a crucii, a șaptea, Elegia locului etern, Odă mamei, celălalt talger al balanței,* ca și al acelora din elegia thanatică *A douăsprezecea, a nunții în vis* și *Elegia a XIII-a, a prezentului.*

Cea din urmă, de pildă, scrisă probabil în descendența cultului nietzschean al prezentului, aparent ca o evocare antieroică și antimetafizică a Don Juanului etern („Pe omul fermecător și suplu vreau să-l cânt,/cel ce se culcă pe o tavă și devine plat ca argintul, în jurul/lui permiteți-mi să îngrămădesc metafore, să-l incomodez/ cu admirația mea gâfâitoare și lacomă, o acută nevoie de/idoli mă urmărește și ce exercițiu poate fi mai înviorător/decât un fals idol...?!"), devine elogiul unui prezent re-mitizat, reîncărcat metafizic, ca suprem principiu ontologic, deificat chiar: „Un Ulise al actualității, cel ce se salvează/ singur, abandonându-și emulii unor forme, ce, ca norii pe/cerul de vară, prind contururi sub-umane, rostogolindu-se/iute în trecut de parcă am fi zei și timpul ar săraci cu/brutalitate sub ochii noștri!.../ Dezamăgiți iremediabil de istorie, pe el îl alegem stegar/și rege, să domnească *în acest spațiu* care se împotrivește/eroicului, râzând de orice amintire!... *În acest timp,*/dușmanul sentimentului și, astfel devenind noi înșine, grație/lui, preoți ai nihilismului, îl încoronăm zeu: universala sa/ nepăsare ne atrage magnetic, libertatea lui înnăscută de a sta/perpetuu între amintire și presimțire, între istorie și vis, între/ocean și norii creatori, între existență și destin!" Imagistica debordantă, în expansiune, proliferând în

superbe rococo-uri stilistice, este întotdeauna prea fecundă, prea ingenioasă pentru a putea fi suspectată vreodată, în subtext, de conformismul față de o anume, rigidă, manieră.

Există, în schimb, la Nicolae Breban – romancierul, poetul, dramaturgul sau eseistul –, alături de tentația temperamental balzaciană a *totalității* propriei vocații, un alt gen de „conformism", necesar închegării unei astfel de opere totale, acela față de anumite obsesii creatoare (sau, psihocritic vorbind, metafore obsedante), pe care lirica sa le reiterează, acum, simptomatic. Așa se face că, la fel ca eroul-antierou al *Elegiei a XIII-a,* Rogulski-Don Juan întrupează exponențial și totodată conceptualizează Prezentul hedonist, după cum christicul Castor Ionescu, din *Drumul la zid,* ființează întru *farmec*, astfel încât *A patra elegie* ar putea să-i fie dedicată tocmai acestui personaj, ca un fel de moto existențial al său.

Și totuși, topos-ul constant, veritabilul nucleu generativ al creației brebaniene rămâne principiul feminității. În jurul a ceea ce scriitorul numea cândva, într-o confesiune, femeia cariatidă, ax al edificiului său narativ (sau liric, sau dramatic), se urzesc fantasme, alegorii, mituri specifice și, de altfel, complementare, de la acela matern la cel erotic și, în fine, la cel thanatic. O atare complementaritate se instaurează inevitabil și parcă spontan, de la maternitatea uriașă care absoarbe eroticul, ca în cazul gravidității simbolice a Cocăi cea născătoare de... Istorie, din piesa *Culoarul cu șoareci,* până la promisiunea terifiantă, „de fier", a nuntirii mioritice întru moarte din *A douăsprezecea elegie, a nunții în vis:* „Fii binecuvântată, iubita mea în negru, reflexul meu orb,/de

a fi, îți va purta sceptrul hainei tale șovăitoare, reflexul/ meu de a uita te va privi, în sfârșit, izbindu-ți chipul de/o clipă cu palma unei promisiuni de fier/promiscuitatea și litera unei logodne eterne!"

Întreaga odisee lirică a *Elegiilor* se coagulează deci în jurul acestor eumenide care-și inversează pe rând rolurile. Căci dacă gândirea iubitei devine involuntar maternă, ca în *Elegia roții și a crucii, a șaptea* („Gândirea ta caldă mă creează fără osteneală vădită"), Născătoarea de iubire din *Odă mamei, celălalt talger al balanței* este de o tinerețe mitic-paradoxală, ca în michelangeleasca Pietà: „Mereu mai tânără decât mine, sursă fascinantă a iubirii".

Celălalt substanțial pretext al declanșării extazului liric – unul narcisist prin excelență –, care contrapunctează, în chip necesar, mitul iubirii și al feminității cosmice, este râvnitul și mult invocatul har al *prieteniei*, integrat unei *apologii* de tip eliadesc *a virilității* și ascezei spirituale: „Dacă suntem îndrăgostiți de/noi înșine, prieteni, să ne zidim pripit înlăuntru, să ne apărăm/noi înșine, cu bărbăție, de propria noastră victorie, îndelung/ visată, unitatea ființei noastre de spirit să curgă între zidurile/aspre și abstracte atunci când, în sfârșit, realul ne acceptă, când/victoria utopiei noastre îndepărtează orice obstacol extern,/atunci când rămânem iremediabil singuri..." (*Metafora râului sau elegia a XIV-a*).

Și poate că eroica și „masculina" (în sens papinian) singurătate a propriei utopii îi este caracteristică, în cea mai mare măsură, tipului *dandy*, acelui „om fermecător și suplu", un aristocratic impostor de vocație; căci „ce e impostura, marea impostură decât *imitarea existenței*?!" *Elegia a XIII-a, a prezentului* transcrie tocmai adulația –

descriptivă, „calmă", reculeasă – a acestui *mit* viu al actualității, *în curs de a se naște*:

> „Cum este el?
> El este *frumos*, are ochi albaștri, părul mătăsos și des,
> are mâinile mici și expresive ca femeile iubite de sultani, râsul
> inteligent și *prezent*, carnea lui este atât de fierbinte încât
> tuburile oaselor sale fumegă sub cortul enorm al ideii de
> trup, anunțând de la o culme la alta mesaje poetice, criptice,
> lunatice!..."

Silueta acestui dandy al gratuității și al trăirii întru estetic este nu mai puțin una satanică, aducând, evident, cu aceea din elegia intitulată *Sărmanul Diavol*: „Te văd, Satan, bărbat fermecător (...)/ Silueta ta subțire se profilează cu claritate între două coloane clasice, zâmbetul tău franc, bărbătesc, mă dezarmează, îmi trimite cu putere sângele spre jugulare, în sus". (Pe același ton profetic, oracular, îl invoca și Mircea Eliade pe „sfântul Diavol", într-un text de proză din 1927, *Apocalipsul soarelui mort*[2], lirismul aforistic dezlănțuit al scriiturii lăsând să se întrevadă și aici, precum, uneori, în versurile brebaniene

[2] Vezi Mircea Eliade, *Apocalipsul soarelui mort*, din ciclul *Eu, sfântul diavol și cele șaisprezece păpuși*, în „Universul literar", nr. 41, 9 octombrie 1927, p. 650-651.

de mai târziu, amprenta nihilismului extatic de sorginte nietzscheană). Plasându-l pe Nicolae Breban „în zonele de vârf ale poeziei române de azi", Ion Mureşan remarca, de altfel, într-o pertinentă şi seducătoare totodată analiză a *Elegiilor parisiene*, „inteligenţa senzuală şi amorală", elegant-dezabuzată, a Diavolului evocat în versurile brebaniene, în care vedea nici mai mult nici mai puţin decât un „frate" al lui Dorian Gray[3].

„Lirismul este un cinism camuflat" – astfel sună un verdict al dramaturgului, de astă dată, Nicolae Breban, din *Culoarul cu şoareci*. Axiomatică, afirmaţia poate fi citită ca o declaraţie de poetică explicită. Aşa încât, dacă acesta n-ar fi fost un gest liric... pleonastic, autorul ar fi putut dedica un poem elegiac tocmai cinismului, acea umoare intelectualizată şi deopotrivă creatoare, despre care personajele din *Îngerul de gips* vorbeau cândva ca despre un alt *mal du siècle*. Numai că, aşezate sub semnul „sărmanului" Diavol, acest „Hercule al posibilului,/lup magnetic ce-şi trimete urletul său neliniştit pe coridoarele/ istoriei", *Elegiile parisiene* sunt, în întregul lor, ele însele pulsaţii ale unei demonice afectivităţi dezinhibate, capricioase, suav estompate la răstimpuri printr-o luciditate agonală, ca şi prin nelipsitul cinism, de data aceasta unul autopunitiv, ţinând de specific brebaniana „flagelare în efigie".

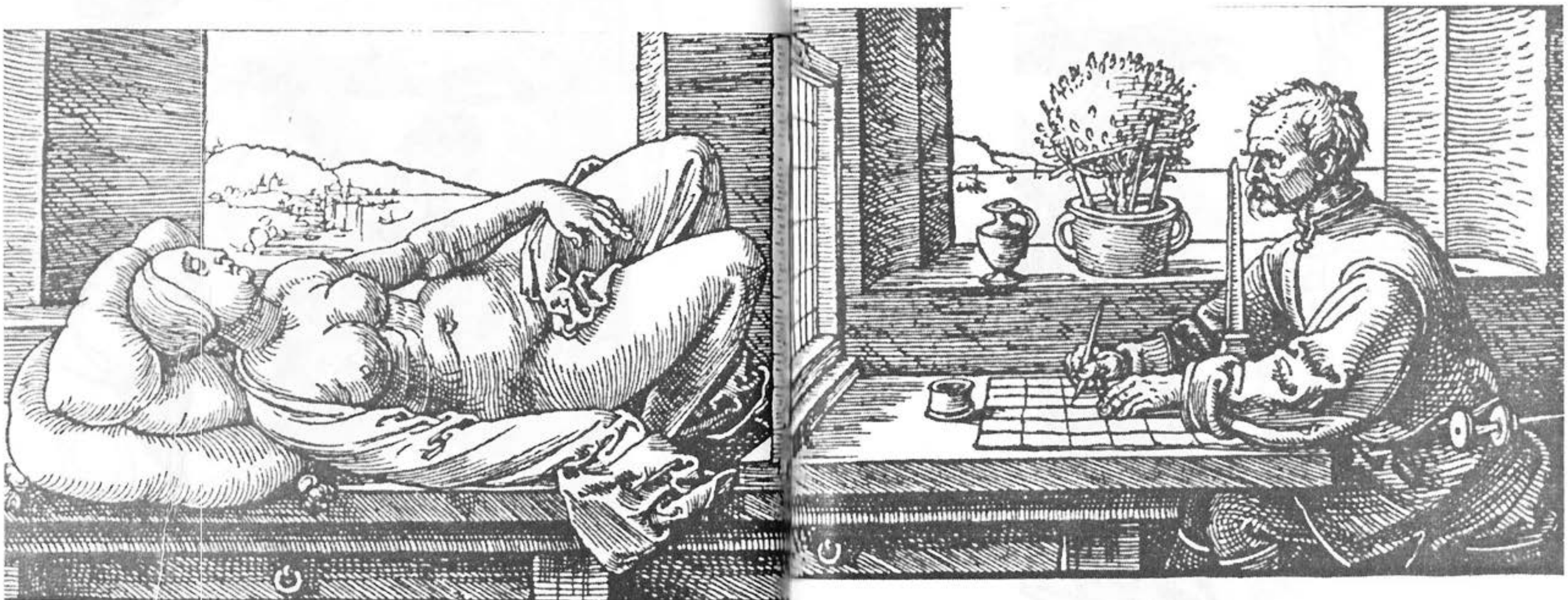
LAURA PAVEL

[3] Ion Mureşan, *Elegiile lui Dorian Gray*, în „Tribuna", nr. 3, 21-27 ianuarie 1993; despre poezia lui Nicolae Breban, vezi şi Alex. Ştefănescu, *Nicolae Breban – poet*, în „România literară", nr. 32, 14-20 octombrie 1992; Irina Petraş, *Nicolae Breban: „Femeia de dincolo de timp"*, în „Contemporanul. Ideea europeană", nr. 36, 23 septembrie 1999.

Elegiile lui Dorian Gray

O stație[1] de obligatorie referință în traseul poetic al anului 1992 este cartea lui Nicolae Breban, *Elegii parisiene,* apărută la Editura Dacia. Iar asta nu doar pentru că ea marchează dedarea la poezie a unui prozator înrăit în a-și face publică cu orice ocazie credința în religia romanului. Dacă ar fi vorba doar de gestul excentric și orgolios al scriitorului de primă linie de a se amesteca împins de vreun reflex de mondenitate bio-bibliografică și în afacerile interne ale poeziei, atunci nu ne-ar rămâne decât să-l parafrazăm pe Rilke: „se întâmplă ades că până la urmă înțelepții tânjesc după Frumos". Atunci până și gestul editurii de a restrânge răspândirea cărții la 100 de

[1] Text preluat din *Tribuna*, nr. 3 (21-27 ianuarie 1993), cu acordul redacției și al autorului.

cititori ar putea avea oarecare acoperire. Însă încercarea de a plasa *Elegii parisiene* în contextul poeziei noastre contemporane, de a găsi similitudini stilistice şi afinităţi de spirit, ne împinge la constatarea că *debutul* lui Nicolae Breban în poezia românească este similar mai curând unei *premiere*. Singura precizare pe care o pot face este o tautologie şi anume că poetul *Nicolae Breban* scrie în genul poeziei lui Nicolae Breban.

Datate strict între 15 iunie ´86 şi 15 iunie ´87 cele patrusprezece elegii, localizate drept pariziene, par a sugera o pauză de respiraţie la masa de lucru a lui Nicolae Breban, însă este neîndoielnic că gândul la poezie (şi chiar structurarea unui mod de înţelegere a lumii şi sub specia poeziei) îl bântuia cu mult înainte pe scriitor. Este suficient a ne aminti că *Drumul la zid*, romanul apărut în 1984, purta ca subtitlu, semnificativ, „poem epic". Nu vreau să ademenesc prin asta la căi de înţelegere a poeziei din *Elegii parisiene* „prin transfer". Ba dimpotrivă. Ceea ce din capul locului trebuie spus este că lectorul *Elegiilor* se găseşte în faţa Poeziei, a acelui gen de text care, cum spunea Jean Burgos, „îşi extrage specificitatea numai din el însuşi".

Şi totuşi, ca să nu rămână Nicolae Breban singur pe lume, vom încerca să-l repartizăm într-o familie. Pentru că ceva rudenie ar fi de găsit între poezia sa şi aceea a lui Saint-John Perse: respiraţia amplă a versului în care până şi discontinuităţile se înlănţuie, cotiturile imprevizibile, gustul pentru o anume retorică a incantaţiei, toate astea le vom găsi şi în *Elegii parisiene*, însă doar într-o anume măsură, fiindcă eul poetic, duhul ce bântuie elegiile lui

Breban nu se trage din familia cântăreţilor. Spiritul din *Elegii* este unul agresiv şi neruşinat. Limba în care el vorbeşte este brutală, brutală în măsura în care poate fi astfel vorbirea cu o luciditate necruţătoare. Şi, de fapt, aceasta este zona adevăratei, permisă fie-ne expresia, superioarei brutalităţi. *Elegiile parisiene* pot fi apoi mai în adâncime arondate familiei Lautréamont. Aplecarea spre răutăţi nu este străină spiritului din elegii, însă un anume rafinament filtrează drogul cruzimii, iar direcţia lamei analitice este nu înspre lume, ci mai degrabă spre interior, spre sine. Este, oricum, îndreptăţit a observa vena de satanism ce străbate *Elegii parisiene*. Nu întâmplător Diavolul este ades evocat şi asociat cu rafinamentul:

> „– Slăbirea spaimei de Diavol, nu este acesta oare primul semn al trivialităţii?!"
>
> *Elegia locului etern*

Mai mult, *Elegia a unsprezecea* rezumă sub titlul *Sărmanul Diavol*, apariţiile romantice ale Răului, versurile încorporând la început chiar ceva din atmosfera cetăţilor biblice.

> „...Te văd, Satan, bărbat fermecător printre cei care se adună în jurul fântânii de piatră de la intrarea în oraş în seara unui basm arab. Silueta ta subţire se profilează cu claritate între două coloane clasice, zâmbetul tău franc, bărbătesc, mă dezarmează, îmi trimite cu putere sângele spre jugulare în sus."

Rudă este Diavolul lui Breban cu spiritele posedaților romantici: Kleist, Nietzsche etc., însă încrâncenarea este în elegii mereu subminată de ironie. Demonul din poemele lui Breban este unul prin excelență ironic, mereu dedublat, secretând continuu un acid ce erodează orice „orizont fix", orice „idol". Demonul lui Breban este „binefăcător și lipsit de scop", este animat de o neostoită „poftă de diversitate", desfide „eroul" și se asociază „canaliei". El nu face parte din rândul „preoților nihilismului", cât dintre „seniorii jocului". Respingând ordinea clasică a lumii, iubind tot ce este ,,tulburător de linii" el își afirmă aderența la „absența armonicului" și „libertatea înnăscută de a sta perpetuu între amintire și presimțire, între istorie și vis...". Demonul din *Elegii parisiene* se bălăcește cu voluptate în mediocritate, se tăvălește printre lucrurile mărunte și disprețuite, cu aceeași voluptate cu care se înalță și se hârjonește între esențele ideatice, posedat de o inteligență corozivă. Dar, în primul rând, Diavolul din poemele lui Breban este de o neobosită senzualitate. Sensul lucrărilor sale este posesiunea senzuală a lumii, el însuși fiind o inteligență senzuală și amorală. Diavolul din *Elegii parisiene* este fratele lui Dorian Gray :

„Ție,
blestemat să fii, veșnic tânăr, am să-ți împrumut
memoriile mele,
oboseala mea de spirit în fața oricărui răsărit
de soare,
ezitarea mea elegantă, puțin dezabuzată de a intra
în istorie...

Deși maestru necontestat al sarcasmului, *eu am să
exersez
în ironie, știința dedublării...*
...Evident, nu te putem iubi. Visătorule, ești *respingător de rațional...*" (s.n)

(Sărmanul Diavol)

Elegii parisiene prind rar note melancolice. Confesiunea nostalgică este greu detectabilă. Timpul verbului este prezentul, vital și devorator. Nu în zadar una dintre cele mai tensionate elegii, a treisprezecea, este intitulată „a prezentului".

O notă aparte în atmosfera cărții aduce poemul *Odă Mamei, celălalt talger al balanței.* În vârtejul destrucției senzuale, a reperelor umane, a dezlănțuitei posesiuni, un singur punct fix, punctul vulnerabil: Mama. Aici versul are rezonanță de rugăciune de inspirație păgână:

„Apără-te de lovitura mea de animal
satisfăcut ce se
cațără pe marginea cuibului său de piatră, ignorând
constructorul și ideea de construcție,
digerând îngâmfat
priveliștea. Singură va trebui să te salvezi
și ca să nu-mi
iriți orgoliul meu de stăpân tânăr, te vei înmormânta
calmă
în peisaj. Fii îndemânatică, te implor..."

Şi totuşi, până şi creaţia sub semnul satanicului trebuie să aibă un sens metafizic, justificativ. Undeva trebuie să existe o portiţă, o înălţime de pe care, obosit, să priveşti dezastrul. Diavolul nu-l poate izgoni de deasupra sa pe Dumnezeu. Sentinţa dostoievskiană „Dacă Dumnezeu nu există, totul este permis" este ingenios răsturnată de Nicolae Breban:

> „Singur pe culoarele scepticismului tău, lama fină a naivităţii mele te surprinde, te va încuraja, poate, în efortul lăudabil de a echilibra lumea. Căci Celălalt, Cel cu care faci din când în când pariuri, te va ajuta, Călătorule, *doar ca să te poată învinge mai greu.*" (s.n.)
>
> *(Sărmanul Diavol)*

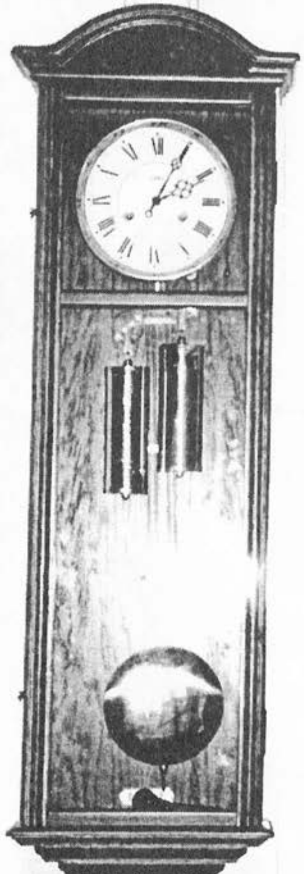
Deşi câteva elegii sunt scrise sub formă de dialog, cu întrebare şi răspuns, nu trebuie să se creadă că versul s-ar pierde în fada vorbărie speculativă. Breban are ştiinţa turnării gândului în imagine, astfel că versul debordează ades de voiciune şi prospeţime, cuvântul capătă chiar o carnaţie senzuală, iar expresia sentenţios-aforistică, atunci când apare, e doar o deschizătoare de metafore, este ca „frunza aceea suculentă şi aspră, de o verdeaţă insuportabilă ce vindecă de realitate..."

Nu-mi stă în fire să lipesc etichete, dar trebuie spus că *Elegii parisiene* îl plasează pe Nicolae Breban în zonele de vârf ale poeziei române de azi.

ION MUREŞAN

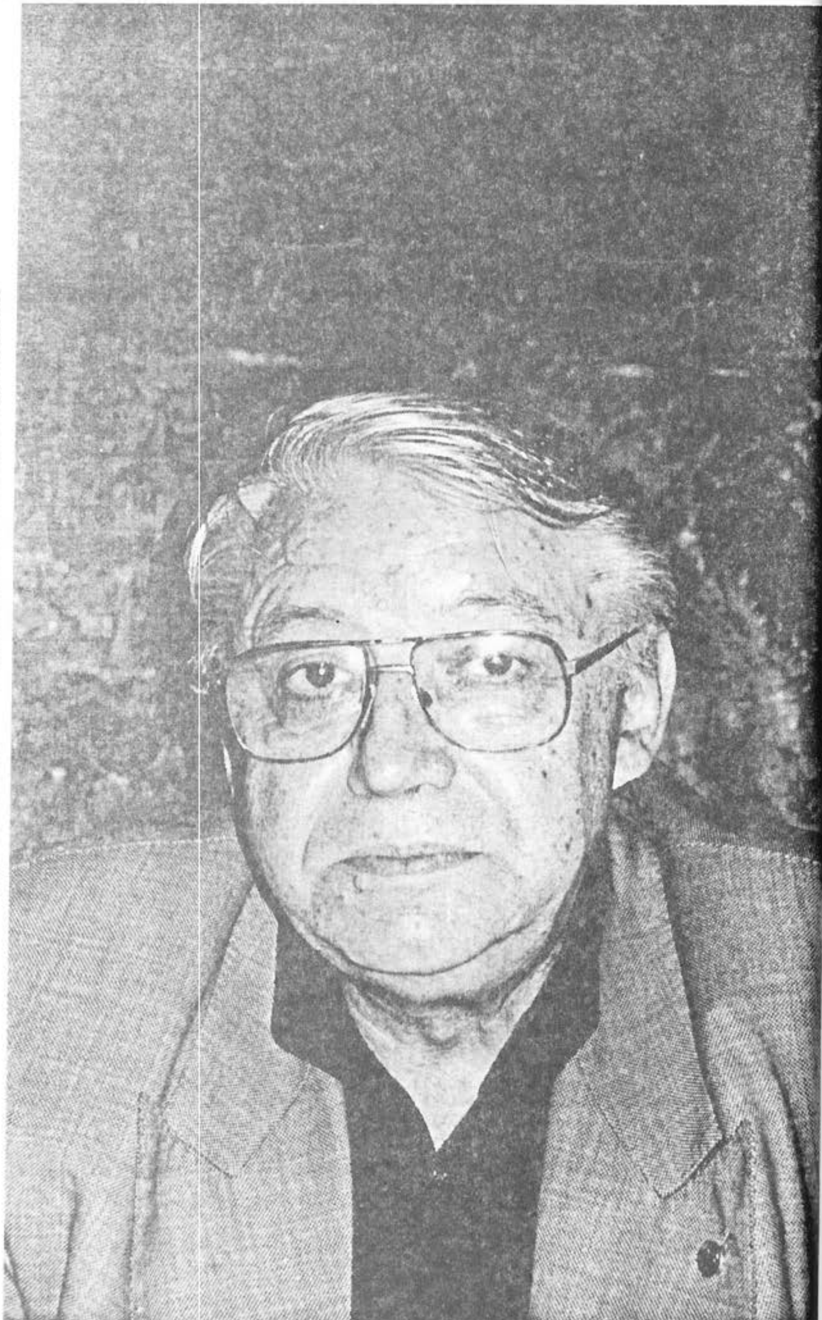

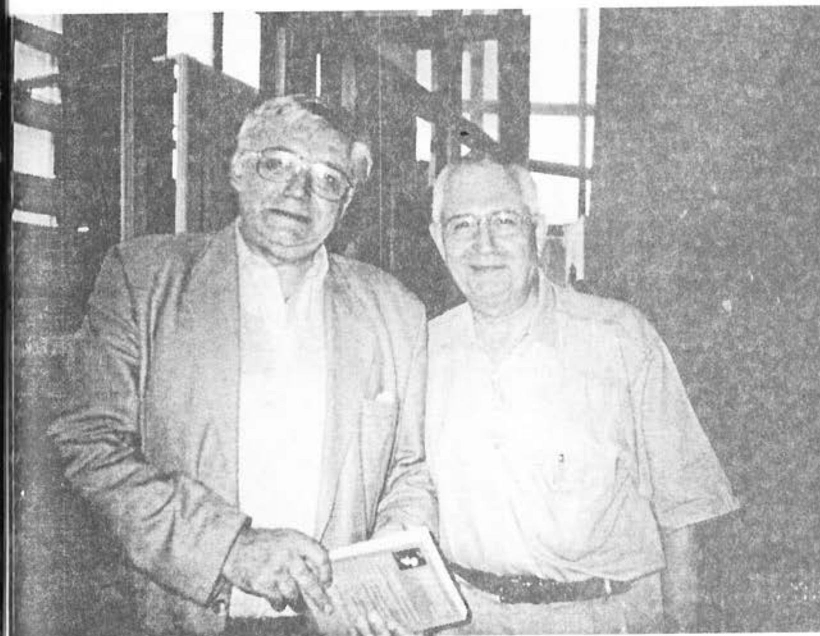

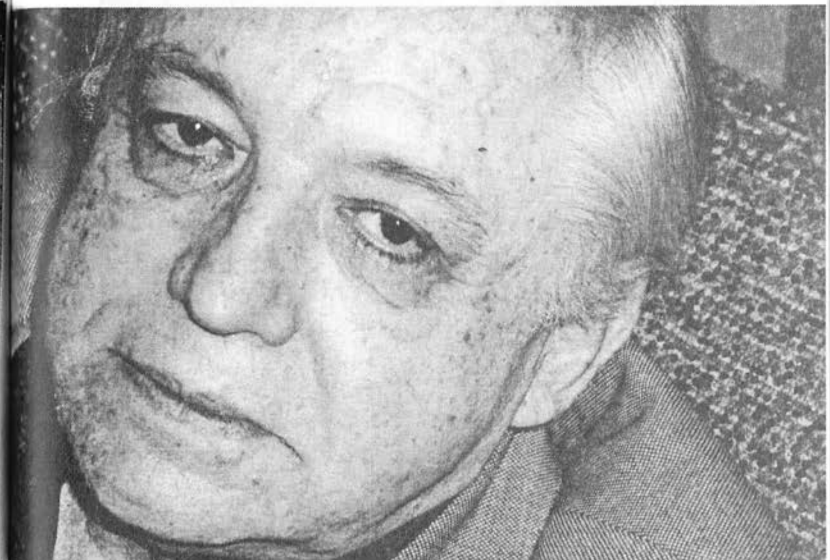

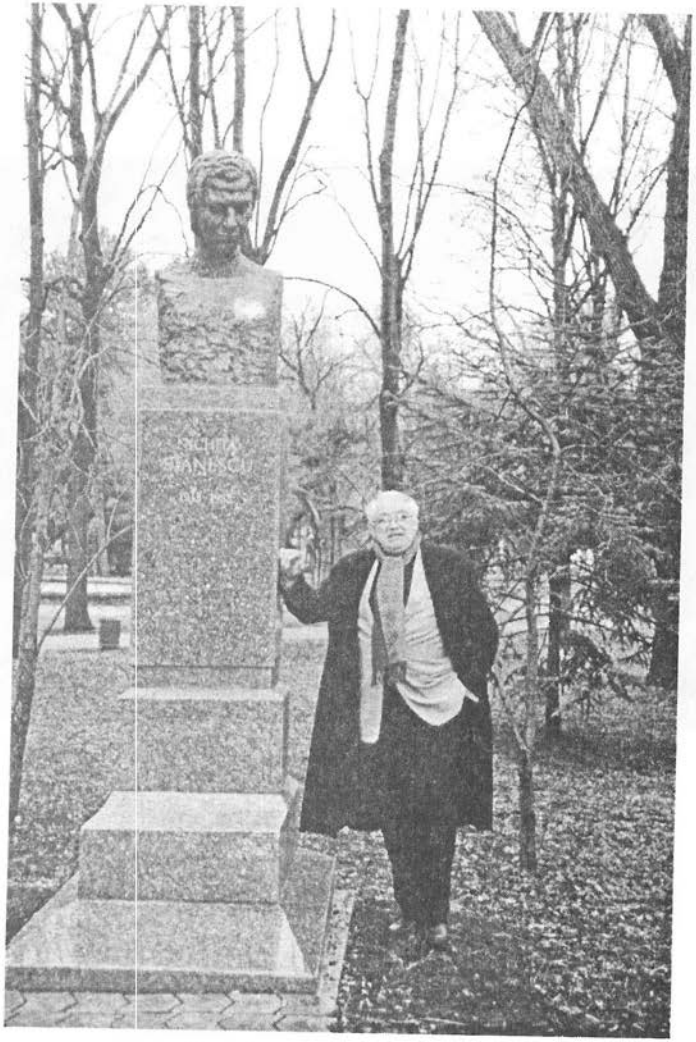

Cu Matei Călinescu

Gabriel Dimisianu (stânga), M.H. Simionescu,
N. Breban, Lucian Pintilie, Nicolae Manolescu

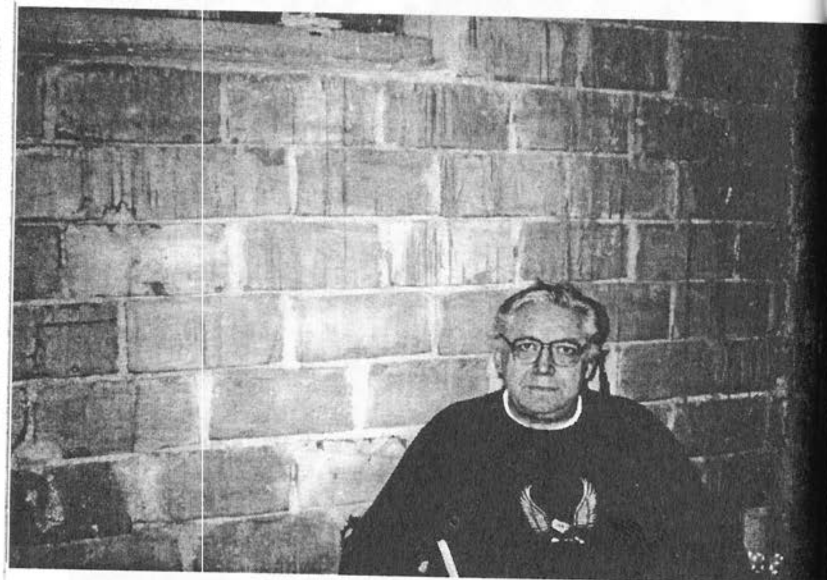

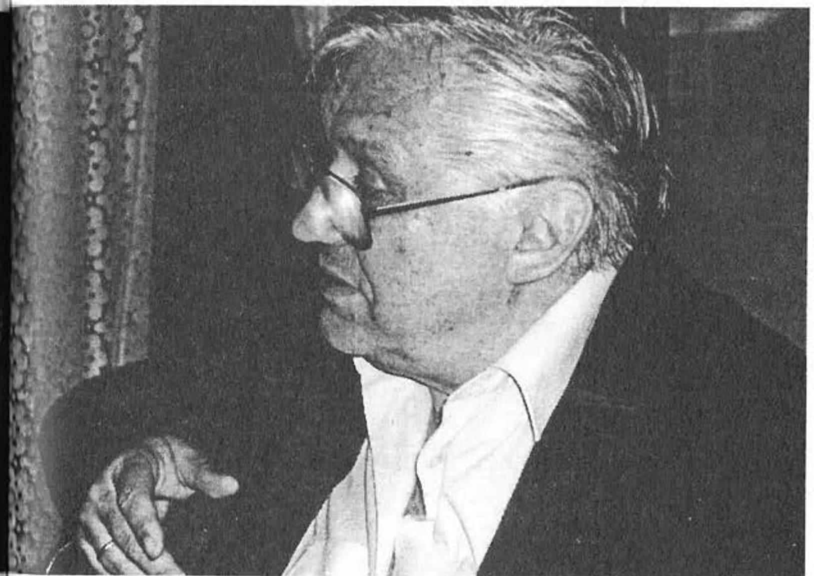

Cu „fantoma” lui Nichita

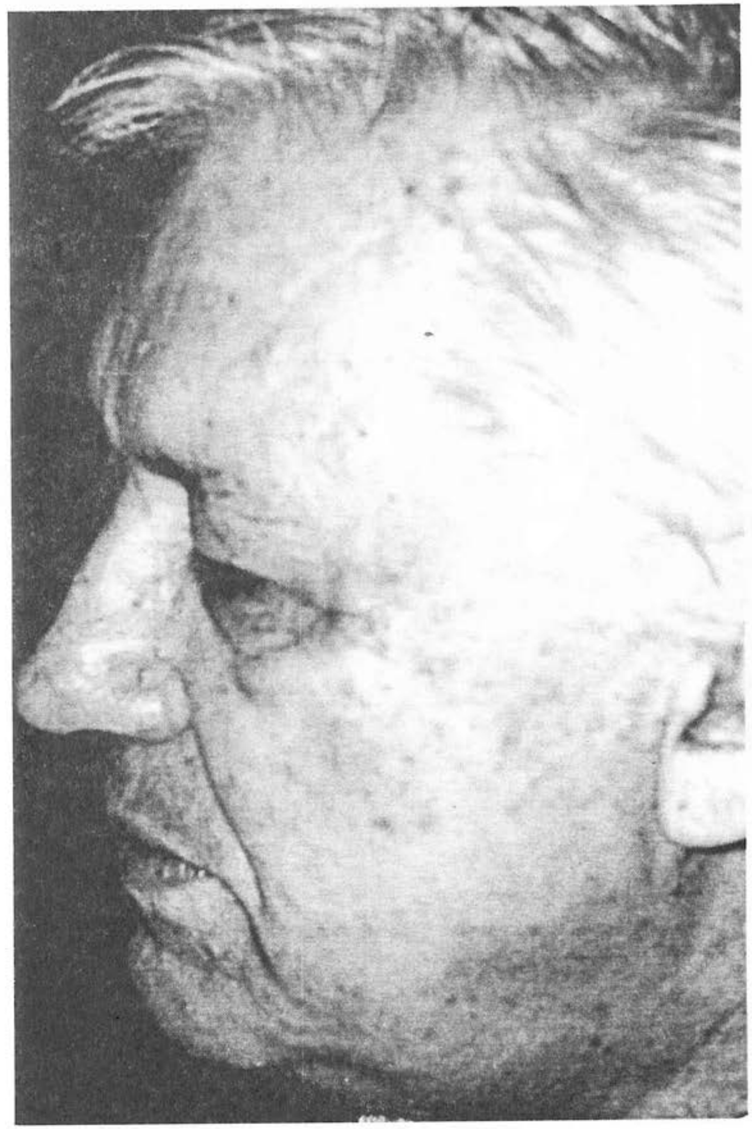

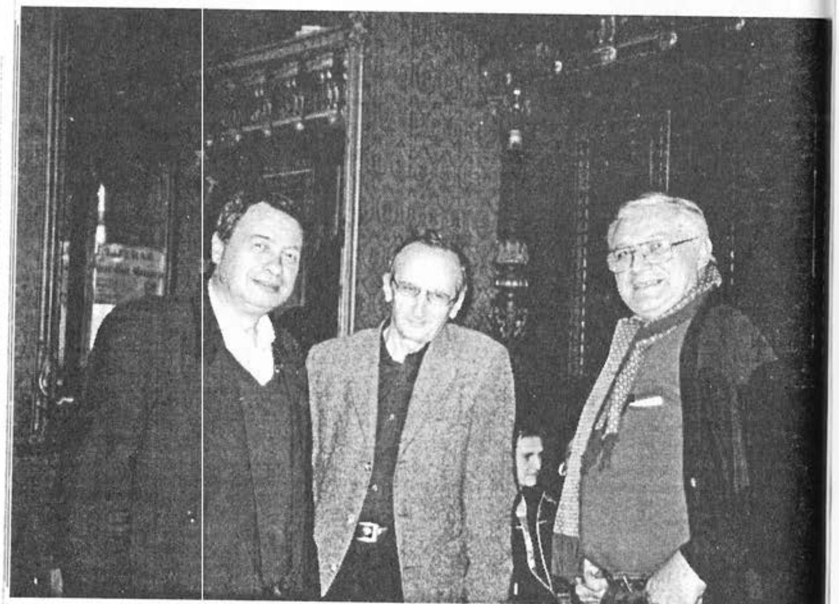
Sprijinindu-se de statuia lui George Bacovia (Bacău), realizată de Costi Popovici

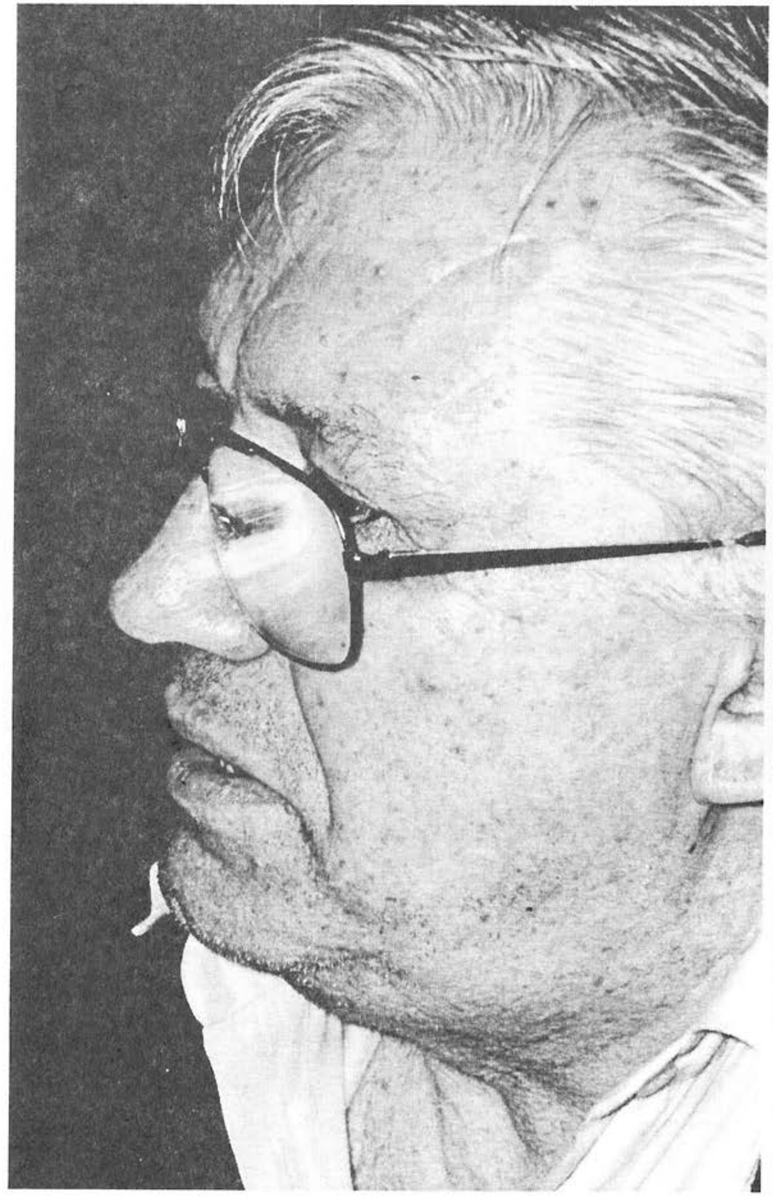

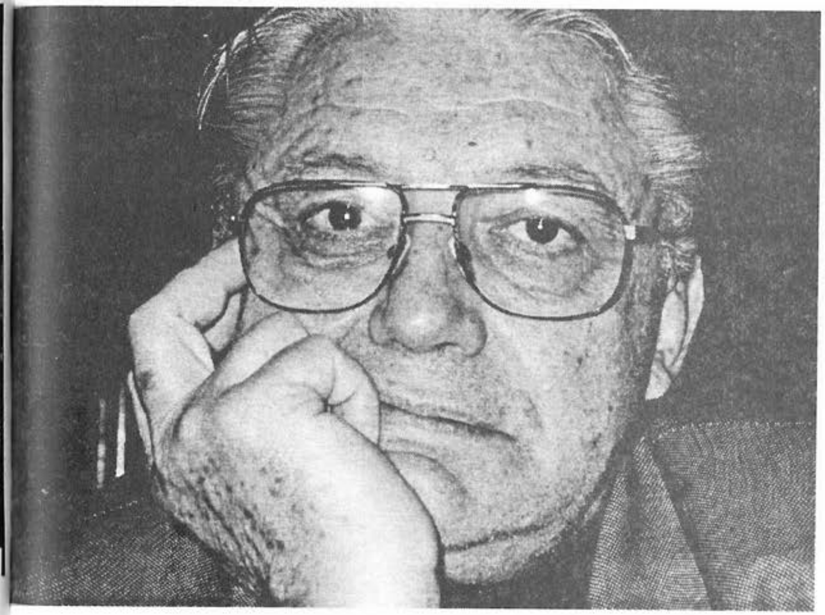

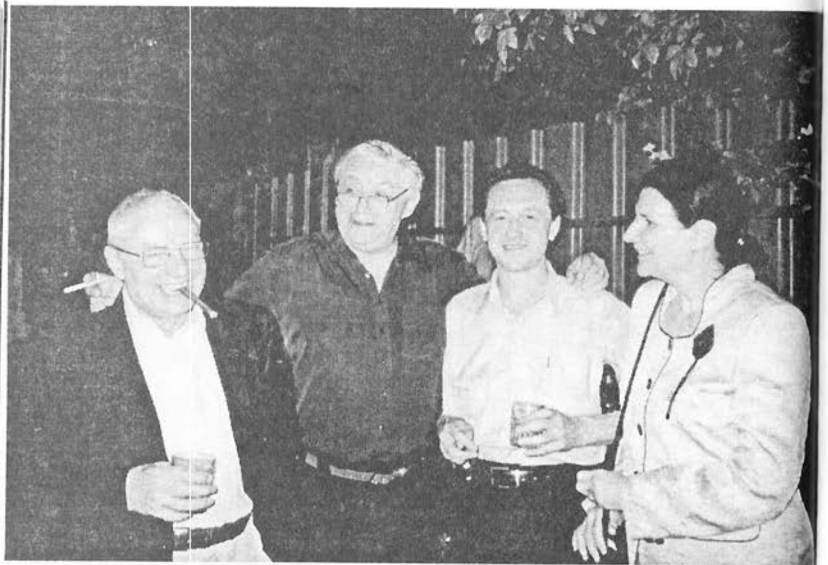
Ioan Flora (stânga), Mircea Martin, N. Breban

Nicolae Breban şi Mama domniei sale

Cristina Breban, Andrei Potlog,
Nicolae Breban, George Bălăiță

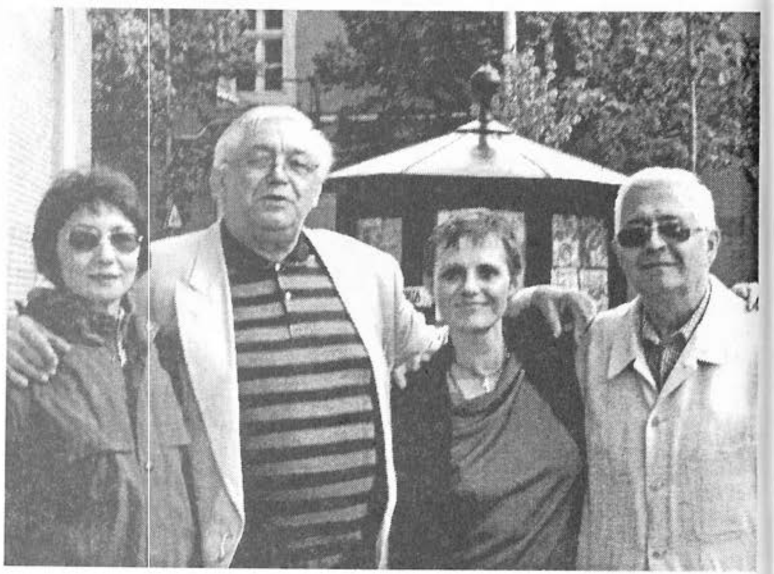
Cu Mama. Fotografie de Gabriela Melinescu

Romancierul și poetul între Mama D-sale
și Gabriela Melinescu.
Fotografie de René Coeckelberghs

Cu Nicolae Manolescu și Al. Ivasiuc

Cu Matei Călinescu, Aura Christi şi Marta Petreu.
Fotografie de Adriana Călinescu

CUPRINS

■ La IDEEA EUROPEANĂ au apărut:

- Rilke • Țvetaieva • Pasternak, *Roman Epistolar*
- Ion Ianoși, *Dostoievski și Tolstoi / Poveste cu doi necunoscuți*
- Nicolae Breban, *Fr. Nietzsche. Maxime comentate*
- Aura Christi, *Sculptorul*
- Aura Christi, *Noaptea străinului*
- Ivan Ognev, *Cum să câștigi la LOTO*
- S. Karatov, *Cartea de vise si destine*
- Mihail Artîbașev, *Sanin*
- Mihai Cimpoi, *Lumea ca o carte*
- *Nicolae Breban – 70*
- Adrian Mihalache, *Verva Thaliei*
- Laura Pavel, *Antimemoriile lui Grobei*
- Ion Bălu, *G. Călinescu, spectacolul personalității*
- S. Damian, *Aripile lui Icar*
- *Karl Marx în 1234 de fragmente alese și adnotate de Ion Ianoși*
- Friedrich Nietzsche, *Dincolo de bine și de rău*
- Oscar Wilde, *Grădina lui Eros*
- Cristian Tiberiu Popescu, *Templierii. Istorie și mistere* ed. a II-a
- Luiza Barcan, *Angoase ale privirii*
- Ion Ianoși, *Dostoievski, tragedia subteranei*
- Constantin Abăluță, *Groapa roșie*
- Dana Duma, *Woody Allen. Bufon și filosof*
- Cristina Maria Sârbu, *Nietzsche și muzica*
- Ivan Ognev, *Psihologia succesului*
- Natalia Ripinskaia, Maria Baratova, *Cum să manipulezi bărbații*
- Ivan Ognev, *Securitatea psihologică*
- Gilles Deleuze, *Nietzsche și filosofia*
- Nicolae Breban, *Spiritul românesc în fața unei dictaturi,* Ed. a III-a
- Ion Ianoși, Tolstoi · *Romanul unei drame*
- Mihai Cimpoi, *Secolul Bacovia*
- Ionel Necula, *Căderea după Cioran*
- Marin Radu Mocanu, *Vremuri satanice*
- Adrian-Paul Iliescu, *Anatomia răului politic*
- Aura Christi, *Celălalt versant*
- Aura Christi, *Labirintul exilului*
- Mircea A. Diaconu, *Atelierele poeziei*
- Florentin Popescu, *Necunoscutul Macedonski*
- Marian Victor Buciu, *E. M. Cioran • Despărțirea continuă a autorului cel rău*
- Ivan Ognev, *Universul magiei · manual de vindecare*
- Ovidiu Morar, *Avangardismul românesc*
- Traian T. Coșovei, *La formarea ideilor*
- Nicoleta Sălcudeanu, *Pasiențe*
- Laurian Stănchescu, *Râsu'-plânsu' lui Nichita Stănescu*
- Claudia Maria Radu, *Pagini de istorie americană*
- Rodica Marian, *Identitate și alteritate*
- Irina Petraș, *Despre locuri și locuire*
- Ileana Cudalb, *Fiica mea America*
- Bogdan Mihai Dascălu, *Sânge albastru*
- Alina Beiu-Deșliu, *Tema la insomnie*
- Lev Tolstoi, *Jurnal vol I*
- Lev Tolstoi, *Jurnal vol II*
- Eugen Cojocaru, *Big Bangs Back*
- Constantin Virgil Negoiță, *Ecouri și dialoguri*
- CD George Călinescu, *Istoria Literaturii Române*, pentru prima dată în cultura română, Ediția Princeps în format electronic
- Ion Ianoși, *Eu – și el. Însemnări subiective despre Ceaușescu*
- Nicolae Breban, *Vinovați fără vină*
- Mihai Cimpoi, *Leopardi*
- Bogdan Mihai Dascălu, *Germanitatea și literele române*
- Aura Christi, *Banchetul de litere*
- *Problema evreiască,* Ediție alcătuită și îngrijită de Aura Christi
- Petru Poantă, *Cercul de la Sibiu*
- Florentin Popescu, *Dicționar de literatură română*
- Irina Petraș, *Despre feminitate, moarte și alte eternități*
- Horia George Plugaru, *Creștinism și sinucidere*
- Mihai Rădulescu, *Manualul creștinului începător*
- Ionel Necula, *Ion Petrovici Corespondență Pamfil Șeicaru – Ion Petrovici*
- Marian Victor Buciu, *Zece prozatori exemplari*
- Marin Radu Mocanu, *Scriitorii și puterea*

• Ovidiu Morar, *Scriitori evrei din România*
• Daniela Petroşel, *Retorica parodiei*
• Ovidiu Pecican, *Ce istorie scriem*
• Gilbert Durand, *Ştiinţa despre om şi tradiţia*
• Nicolae Breban,
Spiritul românesc în faţa unei dictaturi, Ediţia a IV-a
• Adrian-Paul Iliescu,
Anatomia răului politic, Ediţia a II-a
• Anca Pedvis, *Propilog*

▣ COMENZI:

Fundaţia Culturală IDEEA EUROPEANĂ
Piaţa Amzei nr. 13, et. 3, Sector 1, Bucureşti
O.P. 22, C.P. 113, Sector 1, Bucureşti, cod 014780
Tel./fax: 4021 - 212 56 92; 310 66 18
E-mail: fcideeaeuropeana@yahoo.com
www.ideeaeuropeana.ro

▣ Cărţi apărute la EUROPRESS GROUP:

• *100 de enigme ale lumii*
• *1000 de reţete ale frumuseţii*
• *Psihologia afacerilor*
• *100 de proroci*
• *100 de mari genii*
• *100 de laureaţi ai premiului Nobel*
• *100 de enigme ale secolului XX*
• *100 de cărţi celebre*
• *100 de scriitori celebri*
• *100 de enigme ale istoriei*
• *100 de mituri şi legende*
• *Reţetele frumuseţii*
• *Strategii de negociere*
• *Panica în masă şi zvonurile*
• *Psihologia învingătorilor*
• *Vânătoarea de bărbaţi*
• *Oţetul de mere*
• *Arta de a câştiga bani*
• *Codul bunelor maniere*
• *Cel puternic are dreptate*
• *4 Grupe sanguine*

COMENZI:

Asociaţia EUROPRESS
Piaţa Amzei nr. 13, et. 3, Sector 1, Bucureşti
O.P. 22, C.P. 141, Sector 1, Bucureşti, cod 014780
Tel./fax: 4021 - 212 56 92; 310 66 18
E-mail: euro.press@yahoo.com
www.ideeaeuropeana.ro

Fundația Culturală IDEEA EUROPEANĂ
Piața Amzei nr. 13, et. 3, Sector 1, București
O.P. 22, C.P. 113, Sector 1, București, cod 014780
Tel./fax: 4021 - 212 56 92; 310 66 18
E-mail: fcideeaeuropeana@yahoo.com
www.ideeaeuropeana.ro

Tipărit la
S. C. NEDEA PRINT S. R. L., București
Tel: 021-685.05.14
Asociația EUROPRESS, București